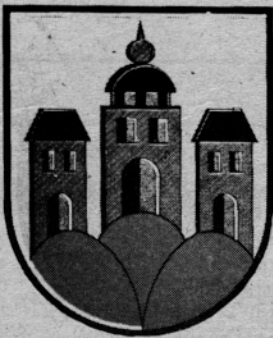

REČICA OB SAVINJI

MOZIRJE

Savinjske

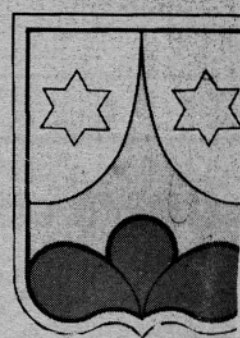
Leto XVIII
Številka 6
Junij 1988

NOVICE

Glasiło Socialistične zveze
delovnega ljudstva
občine Mozirje

LJUBNO

GORNJI GRAD

Za nas in naš kraj

Naša družbenopolitična skupnost, s tem pa krajan, ki živimo v 10 krajevnih skupnostih, je v času svojega obstoja in razvoja dosegla pomembne rezultate, ki jih lahko vidimo in občutimo na vsakem koraku. Kvaliteta našega dela, dobri medsebojni odnosi, skupni interesi, enotnost, znanje, ljubezen do naše doline, velika prizadevnost vseh krajanov v obliki prostovoljnega dela, dajanje sredstev, izglasovani trije samopriskipi — vse to nam je omogočilo kvaliteto našega zasebnega in družbenega življenja.

Čeprav smo v marsičem razočarani, vendar na to razočaranje nismo pristali tudi v času, ko so nam grozili ukrepi, o katerih se mnogo piše in govori. Dne 22. maja 1988 smo krajan ponovno dokazali sebi in širše, da smo resni, da znamo in moremo premagovati neštete probleme, si na takšen način dati voljo, novo energijo za naše nadaljnje delo za sedanj in bodoči razvoj, za razvoj in lepšo bodočnost nas in naše najmlajše generacije, ki prihaja.

Prepričljivo smo izglasovali na referendumu četrti krajevni samopriskip v 9 krajevnih skupnostih razen v KS Rečica ob Savinji. Izkazana velika volja naših ljudi ponovno dokazuje veliko enotnost in trdno odločnost, da se ne damo, tudi če je težko. Naša odločnost z ZA za svoj kraj obenem nalaga veliko odgovornost krajevnim in občinskim dejavnikom, da bomo predlagane programe v KS in na občinskem nivoju v petletnem obdobju tudi realizirali. Le na takšen način bomo obdržali veliko zaupanje človeka v človeka, v odgovorne v krajevni skupnosti in občini. Tudi 47%-nega izida v KS Rečica ne smemo in ne moremo jemati dramatično. Nasprotno, tesen izid mora dati dodatno zagnanost pri nadaljnjem delu in organiziranosti vseh v KS, saj kar 47% volilnih upravičencev s svojim »za« to potrjuje in tudi pričakuje.

Še enkrat smo strnili naše vrste s trdno odločitvijo, da našo dolino razvijamo naprej kot sedaj. Z našo voljo in odločnostjo za naprej bomo gotovo lahko dosegli pomembne rezultate v bodoče, da bomo lahko ponosni na svoje delo in razvoj doline. Že danes lahko ugotovimo, da smo se pravilno odločili in da ima s takšnimi pozitivnimi odločitvami, tudi v navidez brezizhodnih situacijah, naše življenje svoj smisel.

Želel bi se zahvaliti vsakemu krajanu, posamezniku in vsem občanom skupaj, ki ste kakorkoli skozi priprave med pripravami in na dan glasovanja naredili vse, da je referendum uspel. Naša skupna prizadevnost in zaupanje naj nam bo najmočnejša vzpodbuda za uspešno in učinkovito delo za naprej, bodisi v KS ali kjerkoli v občini Mozirje.

Beseda o turizmu v dolini

Kje smo danes z našim turističnim razvojem, vemo vsi. Zanj bi le težko našli dobro besedo. Vsi pa prav tako dobro vemo, da je turistična dejavnost v naši občini tista gospodarska veja, kjer imamo neslutene rezerve. Vendar jih že vrsto let nazaj ne znamo izkoristiti.

Zaradi takega stanja je zadnji čas, da se povežemo v enotno akcijo vsi, ki so kakorkoli povezani z razvojem turizma v naši občini.

Zahvaljujem se vsem tistim, ki imate počitniške hišice v naši dolini, ki ste dobili vabila za sodelovanje pri referendumu in ste se osebno zglasili na volišču ali svojo odločitev izrazili po pošti. S svojim dejanjem ste dokazali, da želite prispevati svoj delček za še lepše počutje med našimi ljudmi.

Vsi lastniki počitniških hišic, ki ste dobili vabila, pa svoje volje niste izrazili, ne po pošti ne osebno, ste tudi zmeraj in vedno dobrodošli v našem kraju, ki ga bomo še polepšali, še obogatili.

Želimo, da bi še naprej zaužili mnogo miru in lepote, pa tudi da se boste od naših ljudi kaj modrega naučili.

Predsednik SO Mozirje
ANTON BORSNAK

Izgube v prvem trimesečju manjše

Letošnje finančne izkaze karakterizirajo med drugim visoke stopnje nominalne rasti, zato moramo že kar v začetku zapisati, da je tokrat vsakršno povečanje kakršnegakoli finančnega izkaza do približno 160% predvsem posledica hitrega naraščanja cen. V prvem trimesečju letos se je nivo cen glede na enako obdobje lani povečal pri cenah industrijskih izdelkov pri proizvajalcih za 131,7%, pri cenah na drobno za 165,1% in pri cenah življenjskih potrebščin za 167,9%. Čeprav je v tako nestabilnih razmerah težko dati ekzaktnije zaključke o doseženi kvaliteti gospodarjenja, pa vendarle lahko rečemo, da smo z rezultati gospodarjenja v prvem tromesečju v globalu lahko zadovoljni.

Naše gospodarstvo je za razliko od prejšnjih obdobj, ko smo v prvem trimesečju dosegli nizko stopnjo fizičnega obsega proizvodnje, letos doseglo nadaljnje povečanje industrijske proizvodnje za 7,2%, kar je tudi posledica manjšega vpliva zimske sezone. Prispevek našega gospodarstva je razviden tudi iz dejstva, da je zastonj industrijske proizvodnje prisoten v celotni Sloveniji, ki je nižja kar za 5,1%. V občini Mozirje pa tudi ne ugotavljamo večjega porasta zaloga gotovih proizvodov. Ugodno presenečenje predstavlja povečano vključevanje naših gospodarskih subjektov v mednarodno menjavo, kar je posebno prisotno pri Glin Nazarje, Elgroj Mozirje, in TOZD Kovinarstvo Ljubno. V občinskem merilu smo

dosegli za 8.120 mio din skupnega izvoza ali za 38,2% več kot lani, delež konvertibilnega izvoza v skupnem izvozu znaša 94,8%. Uvoz se je v občini povečal za 8,6% stopnja pokritja uvoza z izvozom znaša 183,7% v primerjavi s Slovenijo znaša pokritje 119,5%. Celotni prihodek gospodarstva, dosežen s prodajo na domačem in tujem trgu znaša 56.241 mio din in je povečan za 176,8%. Delež izvozne realizacije v celotnem prihodku se je povečal od 9 strukturnih točk v lanskem prvem kvartalu na 14,0 strukturne točke v prvem trimesečju letos. Ob tem so porabljena sredstva večja za 171,5%, stroški amortizacije, ki predstavljajo 5,4% vseh porabljenih sredstev pa so večji za 165,4%.

Po obračunu porabljenih sredstev je gospodarstvo ugotovilo za 14.087 mio din dohodka, kar je za 184,1% več kot v lanskem prvem trimesečju. Ob upoštevanju rasti cen lahko zapišemo, da je rast ugodna in da hkrati precej presega republiško povprečje (168%).

Z izgubo so poslovale TOZD Kovinarstvo Ljubno, GG Nazarje — TOZD Gozdarstvo Luče in Turist Nazarje in skupno ugotovile 121 mio din izgube, kar je za 72,2% manj kot v lanskem letu. V teh organizacijah združenega dela je zaposleno 319 delavcev s povprečnim čistim osebnim dohodom 408.622 din, zaskrbljujoče pa je to, da so to dejavnosti, ki že dalj časa poslujejo na robu rentabilnosti.

Akumulacija občinskega gospodarstva je dosežena v višini 1.725 mio din in predstavlja v strukturi celotnega prihodka 2,6%. Največji delež akumulacije, to je kar 57% je ustvarilo Gorenje MGA Nazarje, nadaljnjih 24,5% pa Gorenje Glin Nazarje. Brez poslovnega sklada so poleg izgubašev poslovale še Savinja Mozirje, Smreka Gornji grad in ZKZ Mozirje.

Negospodarstvo je v prvem trimesečju poslovalo pozitivno, le pri občinski zdravstveni skupnosti beležimo primanjkljaj v višini 31 mio din in je večji v primerjavi z enakim obdobjem lani za 443%.

Na območju občine Mozirje je bilo v prvem trimesečju zaposlenih 3717 delavcev ali 1,5% več kot enako obdobje lani, oziroma 36 delavcev več na stanje 31. 12. 1987.

Povprečen mesečni osebni dohodek v občini Mozirje znaša 422.894 din in je večji za 155,9%.

Občani so se 22. maja res množično odzvali vabilom na glasovanje o uvedbi četrtega samopriskipa.

Pred petim samopriskipom

Referendumi o krajevnih samopriskipih so za nami. Skoraj vsi, ki si želimo napredka naših krajev — hočem reči, da je takih, po izidu referenduma sodeč, tudi skoraj polovica Rečičanov — smo se oddahnili. Gotovo tudi krajevne samouprave, ki so jih priprave na referendume najbrž kar precej zaposlile.

Samo oddahniti si velja, nikakor pa ne zadovoljno dremati naslednjih pet let. Do petega samopriskipa — potem pa si tako rekoč pet minut pred dvanajsto poskušati pridobiti zaupanje volilcev. Igranje na to izrabljeno struno najbrž ne bo več uspešno. Ne more biti dvoma, da bodo izidi krajevnih samopriskipov čez pet let še bolj kot doslej odvisni od izvajalcev oziroma izvajanja referendumskih programov. Ob tem si zapomnimo enkrat za vselej: skopuhov in sebičnežev ni toliko med nami, da bi bil zaradi njih vprašljiv izid referendumov. Zdaj po, na srečo, uspeših referendumih smo si pač dolžni naliti čistega vina in ne ovinkariti, kar je prej bilo nujno.

Načelno biti za neko stvar, ki jo izglasuješ na referendumu, še ne pomeni odobravati vsako pot, ki vodi do njene uresničitve. Do cilja se namreč da priti po bližnjicah, predvsem pa z različnimi stroški.

Za konec še trije nasveti predsednikom KS, ki marsikaj kar sami od sebe in seveda narobe naredijo, kar pa ljudem ni in ne more biti vseeno, saj gre za njihov denar in za njihov kraj.

O nobenih pomembnejših stvarih ne odločajte sami. Skličite izreden zbor krajanov. Sprva obisk ne bo velik, ko pa si boste pridobili zaupanje ljudi, bo drugače. Če bo potem kljub temu kaj narobe, si ne boste imeli kaj očitati, pa tudi drugi vam ne bodo.

Zamišljajte si, da delate zase in s svojim denarjem. Na ta način boste upoštevali inflacijo, pa tudi zbrali najprimernejšega izvajalca del. Nihče vas ne sili — vsaj smel vas ne bi — da delate v korist kraja, kajti če vas to ne veseli, točneje, če se niste pripravili žrtvovati, se svet še ne bo podrl. Vedite tudi, da si ugleda ni mogoče pridobiti s funkcijami, ampak samo z dejanji. Dejanje pa ni le sprejem funkcije, še večkrat bi bilo to prostovoljna opustitev funkcije, kar seveda, žal, pri nas ni v navadi.

J. MAVRIČ

MARIJA VRTAČNIK

Takole so glasovali

Krajevna skupnost	% udeležbe na voliščih	% uspešnosti
1. MOZIRJE	94,36	56,0
2. NAZARJE	90,17	65,28
3. REČICA	95,20	47,13
4. LJUBNO OB SAVINJI	90,87	62,10
5. LUČE	88,87	65,70
6. SOLČAVA	97,05	67,42
7. NOVA ŠTIFTA	94,05	71,70
8. GORNJI GRAD	92,46	59,60
9. BOČNA	95,20	69,40
10. ŠMARTNO OB DRETI	92,89	61,61

Slovenija
Moja dežela.

SN objavljajo

Izgube so se zmanjšale
Ugodni rezultati gospodarstva
Ogrožene vrste ptic moramo zaščititi
Kako rešiti sokola selca, sovo in ruševca
Kljub težavam optimisti
Izgube v Kovinarstvu
30 let mladinske pesmi
Mladi še vedno radi pojejo
Katedrala dobiva novo podobo
Veliko tudi prostovoljnega dela
Vojvodinski pionirji v Lučah
Iz nižin v osrčje gora
Domače zdravilstvo
Kako so se zdravili včasih

Stran

1
2
3
4
5
7
8

vzrokov njegove stagnacije. Prav to pa je osnovni cilj problemske konference o turizmu.

Na konferenco so vabljeni vsi, ki so kakorkoli vpeti v razvoj turizma v naši občini. Materiale za konferenco bodo prejela tudi vsa turistična društva v krajevnih skupnostih, zato bi bilo prav, da pridejo na konferenco z prediskutiranimi mnenji in stališči.

RAJKO PINTAR

Francoski kmetje pri nas

Tako kot jeseni leta 1985 pridejo tudi letos kmetje iz regije Auvergne v Franciji za en teden v Zgornjesavinjsko dolino.

Organizator obiska je Francosko-jugoslovansko društvo iz Clermont-Ferrand-a. Društvo so ustanovili na iniciativo g. Georges-a Guezenneca, ki je bil direktor centra za umetno osemenje in postaje za testiranje francoske mesne pasme charolais.

Gospod Guezennec, s katerim sem se spoznal na dnevih pasme charolais v Vichy-u v Franciji, je pred leti prišel v Slovenijo, da bi pogledal strokovne stike z nami. Peljal sem ga na nekaj kmetij v Zgornji Savinjski dolini in pri priliki se je zaljubil v te kraje. Od tedaj redno prihaja vsako leto v Jugoslavijo in večino časa preživi v Šmihelu pri Atelškovih (Rženik).

Leta 1985 je preko Francosko-jugoslovanskega društva organiziral obisk kmetov-zadružnih funkcionarjev v ZKZ Mozirje. Prišlo jih je 50, ostali so en teden in so bili vsi navdušeni nad urejenostjo doline. V njihovem glasilu »Paysan d'Auvergne« (Overnjanjski kmet) so navdušeno opisovali to potovanje.

Od tedaj pride vsako leto nekaj francoskih turistov iz Auvergne v

Zgornjesavinjsko dolino. Tudi letos bodo prišli. Najprej v juliju skupina osmih oseb, nato pa še štirje v avgustu.

V jeseni od 27. 8. do 3. 9. bo prišla skupina 45 kmetov — zadružnih funkcionarjev. V kolikor bo za to potovanje večje zanimanje, bo koncem septembra prišla še ena skupina okrog 50 ljudi.

Za te izlete so napravili v njihovi časopisih veliko propagando in izdelali natančen program obiskov.

Predvsem bi si radi ogledali lepote Zgornje Savinjske doline in nekaj kmetij ter GLIN, obiskali Titovo Velenje in Gorenje. Ogledali si bodo tovarno SIP v Šempetru, Institut za hmeljarstvo v Zalcu in obiskali kombinat Hme-zad.

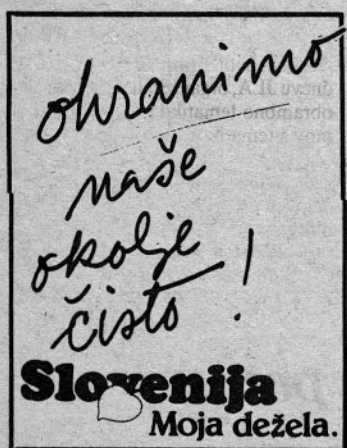
Vsake večer predvidevajo tudi razgovore: enkrat z direktorjem ZKZ Mozirje, nato s predsednikom občine, z zastopniki Gorenja in podobno.

Upajmo, da bo tudi ta skupina tako zadovoljna z obiskom, kot je bila prejšnja leta in da bo to vzpodbudilo obiske še drugih francoskih turistov v lepi Zgornjesavinjski dolini.

BOJAN NENDEL, dipl. ing. agr.

Odpravimo črna odlagališča!

Črni odlagališči smeti in odpadkov je tudi v naši občini veliko in so kaj slaba izkaznica naše kulture in obnašanja. Vsi dose-danji poskusi, da bi se njihovo število bistveno zmanjšalo, očitno niso našli na plodna tla. Polna usta imamo zahtev po življenju v čistem in zdravem okolju, ko pa imamo doma star štedilnik ali staro avtomobilsko školjko, pa najprej pomislimo, kako bi se na najlažji način te stare šare znebili. Najcenejša in najbližja rešitev pa je seveda črna odlagališča.

Zatiranje velikega potnega polža

Po letu 1960 se je veliki potni polž razširil iz Ljubljanskega barja po vsej Sloveniji.

Zaradi letošnje mile zime so polži prezimili v večjem številu. Deževna pomlad pa je izredno ugodna za njihovo razmnoževanje in selitev. Zadržujejo se na vlažnih in senčnih mestih. Če se pojavijo na vrtu v večjem številu, naredijo na posevkih občutno škodo.

Proti polžem uporabljamo vabe kot so: PUŽOMOR, POLŽOPIN, ZRNA LIMAX ali MESUROLA.

V Kemnozaščiti v Mozirju so nam povedali, da v letošnjem letu MESUROLA ne bodo več dobi-

li. V kratkem pa bodo imeli ponovno na zalogi LIMAX.

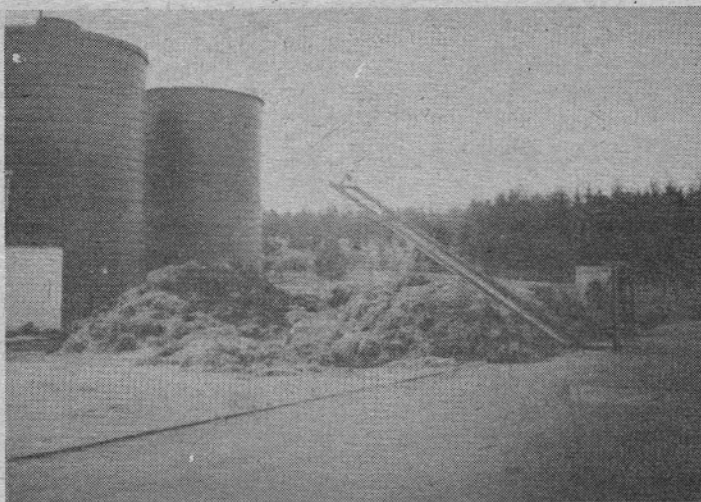
Učinkovita je tudi doma pripravljena vaba: 10 kg vlažne pšenice, ki je fermentirala, dobro pomešano z enim kg insekticida KARBARIL S — 50 (enemu kg pšenice 10 kg KARBARILA S — 50).

En kg KARBARILA S — 50 stane 2.284 din.

Vabo nastavljamo po kupčkih na mestih, kjer se polži zadržujejo.

Uspeh pri uničevanju polžev bo večji, če jih bomo vsi — lastniki in uporabniki zemljišč, na katerih se polži zadržujejo, vztrajno in dosledno zatirali.

Kmetijska inšpekcija

Pridobivanje bio-plina iz organskih gnojil na kmetijski šoli v Aulendorfu v ZRN.

Ogrožene vrste ptic moramo zaščititi

Skupina pri GG Nazarje, ki se v zadnjih letih prizadeva ukvarja z ekološkimi vprašanji v naši dolini, je pred dnevi poslala Komisiji za varstvo okolja pri Skupščini občine Mozirje predlog za zavarovanje nekaterih že zelo redkih živalskih vrst na našem območju.

Ekologi ugotavljajo, da daje območje Zgornje Savinjske doline zatočišče še zadnjim ogroženim rastlinskim in živalskim vrstam. Vzrok za to je treba iskati v zaprtosti doline za širše industrijske vplive, neobljudenosti in v ugodnih naravnih pogojih. Posebno pomembne so tu redke vrste ujed in sov. V divji soteski Lučke bele so se zaradi vseh navedenih pogojev ohranile tri izredno redke vrste ptic. Tu gnezdi zadnji znani par sokola selca v Sloveniji. Ta izredno redka ujeta je po vsej Evropi vpisana v Rdečo knjigo najbolj ogroženih živalskih vrst. V skalovju ob vhodu v sotesko gnezdi (verjetno) sova uhariča. Eno od treh gnezdišč planinskega orla pri nas je v zgornjem koncu Lučke in Kamniške bele.

Letni življenjski cikel treh omenjenih še posebej redkih in močno ogroženih ptic je v različnih letnih časih različno ogrožen. Prav posebno pomemben je čas svatovanja, gnezdenja in izpeljave mladičev. Omenjene tri ogrožene vrste svatujejo, gradijo gnezda (orel) in markirajo svoje teritorije že meseca januarja, februarja in marca. V začetku marca že vali planinski orle, konec marca in aprila pa sokol selec in sova uhariča. V začetku maja (ali prej) se izvalijo mladiči. Uhariča in sokol izpeljeta mladiče maja in junija, planinski orle sredi julija. V tem času (januar—julij) potrebujejo omenjene vrste popoln

mir. Ker pa tudi ostali del leta markirajo svoj teritorij, je mir na ožjem območju gnezdenja važen faktor za ohranitev teh izredno redkih (v evropskem merilu) vrst.

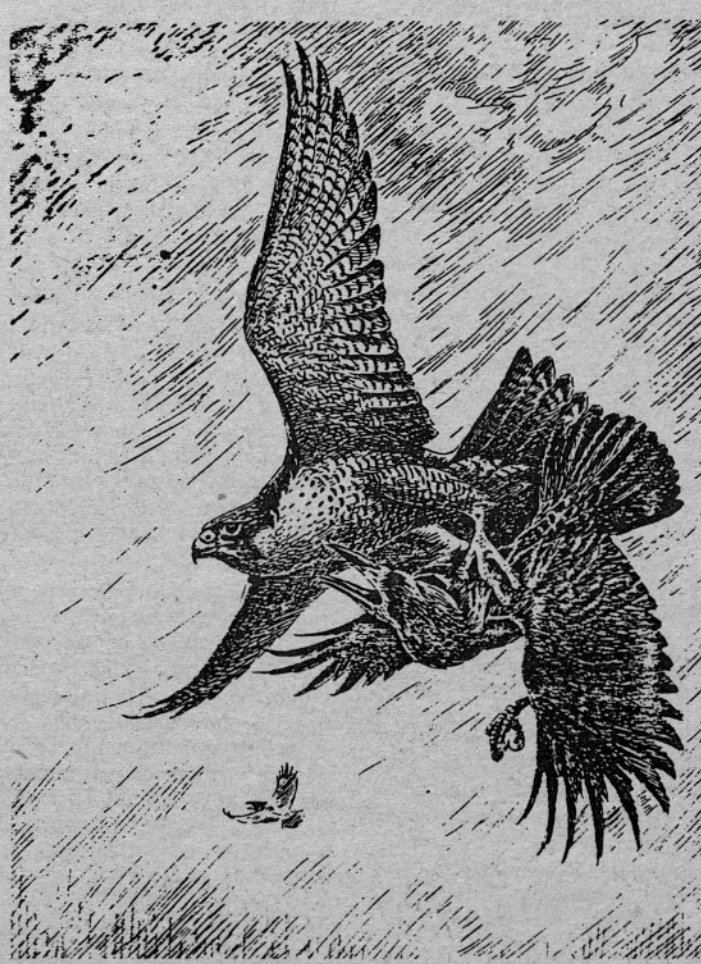
Zato skupina ekologov predlaga in apelira, da se soteska Lučke bele proglasi za ornitološki rezervat in se pozneje vključi v planiran Kamniško-Savinjski krajinski park, da se prepove za celo leto vsak alpinizem in športno plezanje, ker je to največja nevarnost za propad gnezdišč teh ogroženih vrst, da se v ožjem zaščitenem območju izvajajo sečnja, gradnja cest in vlak ter ostala dela le od julija do decembra in da se še z drugimi ukrepi zavaruje naravna dediščina.

Zelo ogrožen je tudi ruševac, katerega številčnost v zadnjih desetih letih rapidno pada. Največji padec številčnosti je opaziti na najmočnejših rastiščih (Poljšek, Raduha), kjer je še pred petimi leti pelo preko deset ruševcev. Najbolj evidentni dejavnik zmanjšanja številčnosti je odstrel. Zato ekologi predlagajo prepoved odstrela ruševca na vseh rastiščih v območju občine Mozirje, isti ukrep pa bi morali sprejeti tudi na območju koroške regije, ki meji na naše območje.

Jasno je, da prepoved odstrela ni ključna rešitev (primer izginotja belke kljub prepovedi streljanja), zato je potrebno za zaščito ruševca kompletno poskrbeti.

Predloge za zaščito so pripravili Tone Kladnik, Jože Svetličič in Bojan Naraločnik, ki so prepričani, da je v naši občini še veliko ljudi, ki jim ni vseeno, kaj se s temi ogroženimi vrstami dogaja in ki bodo napeli vse svoje moči in znanje, da se te vrste ptic ohranijo.

RAJKO PINTAR

Koristna ekskurzija

Na pobudo kmetov kooperantov in pospeševalne službe M-ZKZ Mozirje, je turistična agencija KOMPAS organizirala zanimivo strokovno potovanje po alpskih deželah s poudarkom na ogledu kmetijstva teh dežel. To-vrstne strokovne ekskurzije so tu-di ena od oblik izobraževanja in mislim, da je bila s tega stališča ekskurzija tudi upravičena.

Pot nas je vodila preko mejnega prehoda Ljubelj proti ZRN. Prvi večji postanek smo si privoščili v Ulmu, čudovitem mestu na prehodu med Bavarsko in Baden — Württenberško pokrajino. Po krajšem postanku in ogledu največje mestne znamenitosti — gotske katedrale z najvišjim zvonikom na svetu, imenovane Münster, smo nadaljevali pot proti Aulendorfu, kjer smo si ogledali državno kmetijsko šolo.

Kmetijstvo pokrajine Baden — Württenberg je zelo razvito. Tu živijo pridni, delovni ljudje. Za časa Marije Terezije, so kmete iz te pokrajine selili v Vojvodino, kjer je Marija Terezija slutila bogastvo takrat še neobdelane zemlje. Kaj se je zgodilo s temi priseljenci, pa nam priča novejša zgodovina.

Značilnost kmetijstva te pokrajine je, da imajo veliko ornih površin in malo travnatih. Intenzivnost njihove proizvodnje terja takšen način izkoriščanja obdelovalne zemlje, saj se poveča intenzivnost proizvodnje na hektar.

Vsak je lahko opazil kakšno skrb posvečajo urejenosti krajine. Nikjer ni opaziti neobdelanih površin in tudi ne s pleveli zamenjenih.

Državna kmetijska šola v Aulendorfu ima v posesti 140 ha obdelovalne zemlje. Na tem posestvu redijo 85 krav molznic, 80 pitevec, 40 telet, 25 krav bikov-mater in nekaj ovac. Pasma govedi je simental. Vso potrebno krmo pridelajo na posestvu, kupijo le nekaj beljakovin (soje) in mineralne mešanice. Živine ne pasejo. Povprečna mlečnost po kravi je 550 l s 4,2% tolščice in 3,7% beljakovin. Močna krmila pripravljajo v lastni mešalnici, ki je računalniško vodena.

Sistem molže je dvojna ribja kost z dvanajstimi enotami. Produktivnost je visoka, en delavec oskrbuje in molže 50 krav.

Gozdovi nam umirajo

V mesecu aprilu smo imeli 3. naravoslovni dan na temo »GOZDOVI NAM UMIRAJO!«. Tema je bila izbrana zato, ker so raziskave pokazale, da naši gozdovi vedno bolj odmirajo in ker moramo ta problem človeštva spoznati tudi mi.

Tudi v naši dolini je to opazno, saj lahko vsakdo vidi, kako drevje rumeni, namesto da bi zelenelo, potem pa se začne sušiti. Najbolj opazno je to iz šoštanjske smeri, preko Lokovice proti Savinjski dolini.

Zjutraj smo se zbrali pred šolo in skupaj s tovarišicami in to-ing. Tonijem Breznikom odšli v gozd. Tam nam je tov. Breznik razlagal o onesnaženosti, propadanju naših gozdov, s čim onesnažujemo in uničujemo našo naravo in se pri tem ne zavedamo ekološkega problema, ki je zelo velik. Učenci smo spraševali tov. Breznika, on pa je odgovarjal. Zanimalo nas je, kdo opravlja raziskave o propadanju gozdov, kolikšna površina gozdov je že odmrta, kako bi to preprečili in kaj nas čaka, če bomo dovolili, da bodo gozdovi še naprej propadali. Tov. Breznik nam je na vsa vprašanja izčrpno odgovoril, zato se mu vsi učenci iskreno zahvaljujemo za tako poučno in zanimivo predavanje.

Naučili smo se, da gozdovi umirajo zaradi strupenih plinov, ki se kopičijo v zraku. Učenci se

Za pridobivanje električne energije izkoriščajo bio-plin, kar zadošča za njihove potrebe. Odvečno toploto iz hlevov izkoriščajo s topločno črpalko za ogrevanje vode in prostorov. Ekonomika se tu obnese.

V tej šoli izobražujejo mlade, bodoče kmetovalce, organizirajo pa tudi tečaje za starejše. Po nemških predpisih o dedovanju brez opravljene kmetijske šole ne moreš postati lastnik kmetije. Izobraževanje s šolo in prakso traja pet let.

Drugi dan nas je pot vodila proti Švici. Na Bodenskem jezeru smo lahko občudovali cvetlični otok Mainau, kjer se na površini 45 ha letno zvrsti okrog 300.000 različnih vrst cvetja.

Po prestopu švicarske meje smo si v Osingenu, kraju švicarske planote ogledali kmetijo Zupper, usmerjeno v živinorejo, poljedelstvo in vinogradništvo. Na 34 ha obdelovalne zemlje redi 100 glav živine pasme simental. Mlečnost po kravi dosega 5500 — 6000 l, prirasti pitevecv pa presegajo 1500 g dnevno. Živine ne pasejo, vendar je navada vsakodnevno izpuščanje v izpuste, kjer se živali sprehodijo. Na ornih površinah pridelajo dva pridelka letno. Za krompirjem posejajo krmne dosejke, pred koruzo pa že pospravijo jeseni posejane površine. Količina letnih padavin je nizka (800—900 mm), razpored pa neugoden, zato površine namakajo z vodo iz jezera. Kmetija je opremljena z vsemi potrebnimi stroji in se ne povezuje v strojne skupnosti.

Kmetijsko proizvodnjo teh dežel omejuje kontingent. Za presežek proizvodnje nad pogodbenimi je plačilo minimalno.

Naslednji dan smo se po slovesu od prijaznega rojaka Lojzeka Mihelina, kjer smo prenočevali, odpravili proti Liechtensteinu in nato preko slikovite Tirolske proti domu. Ob postankih v Kitzbühlu in Innsbrucku smo si ogledali znamenitosti teh avstrijskih mest.

Domov smo se vrnili v zgodnjih jutranjih urah, polni vtisov, doživeti in prav gotovo je bil vsak bogatejši vsaj za kakšno novo spoznanje, kar mu bo koristilo pri nadaljnjem delu na delovnem mestu — kmetiji.

BERNARDA PRODNIK

Kljub težavam optimisti

Kovinarstvo z Ljubnega ob Savinji velja v naši občini za solidno delovno organizacijo, katera do sedaj ni poznala večjih težav v poslovanju. Zaostrene gospodarske razmere pa tudi Kovinarstvu niso prizanesle in tako se je ta tovarna v prvem letošnjem tromesečju znašla v izgubah. O razlogih za tako stanje smo se pogovarjali z ravnateljem TOZD Kovinarstvo Mirkom Straškom.

SN — Kdaj so se začele kazati prve težave v poslovanju in kateri razlogi so vplivali na izgubo v prvem tromesečju?

STRAŠEK: Prve težave segajo že v leto 1985, ko je naša delovna organizacija ostala brez poslovnega sklada. Naslednje leto smo zato izdelali analizo stanja in ugotovili vzroke padanja uspešnosti naše delovne organizacije. Pomemben vzrok je bil, da so zadnje večje investicije bile že v letih 1979 in 1980, od takrat pa ni bilo nobenih večjih sprememb. Ugotovili smo še dva vzroka za poslabšanje poslovnih rezultatov in sicer neugodna struktura izdelkov in preveč dotrajana oprema. Premajhna specializacija ima za posledico, da pri nekaterih proizvodih nismo dovolj produktivni.

SN — Kolikšna je odpisanost vaše opreme?

Mirko Strašek

STRAŠEK: Odpisanost naše opreme je 93 odstotna, kar bistveno vpliva na kakovost izdelkov in produktivnost. Imamo zelo veliko okvar na strojih in zato seveda tudi veliko izpada proizvodnje.

SN — Gotovo ste izdelali kakšen načrt za izhod iz takšnega položaja?

STRAŠEK: Najprej smo povečali proizvodnjo in z racionalizacijo zmanjšali stroške na enoto proizvoda. Na ta način smo v letu 1986 povečali proizvodnjo za 6%.

SN — Potem je prišlo kritično leto 1987.

STRAŠEK: V prvem polletju tega leta smo sicer povečali proizvodnjo za 2,5 odstotka, vendar so se že kazale težave z naročili, ki so se v drugem polletju še povečale. Velika kriza v strojni oz. motorni industriji je povzročila, da so v juniju in juliju pričela prihajati stornirana naročila, tako, da smo ostali julija popolnoma brez dela. Obiski pri poslovnih partnerjih so pokazali, da je kriza globlja, kot smo sprva misli-

li. Tako smo šele novembra uspeli vzpostaviti na delu proizvodnje normalne razmere, na proizvodnji zobatih vencev pa šele januarja letos.

SN — To se je gotovo izražalo na proizvodnih rezultatih?

STRAŠEK: Seveda, proizvedli smo 50% manj nožev, ravno toliko manj tudi kolesnih stavkov, 25% manj zobatih vencev in 30% manj bagerskih delov. Ta izpad proizvodnje smo delno nadomestili z različnimi storitvami. Posledica vsega tega je bila, da ob koncu lanskega leta nismo uspeli pokriti vseh obveznosti iz dohodka, sicer pa bi že lansko leto zaključili z izgubo.

SN — Kakšno je vaše tržišče?

STRAŠEK: V zadnjem času intenzivno iščemo nova tržišča. Tako smo si zagotovili izvoz bagerskih delov, ki smo jih prej delali za domače tržišče. Vrednost tega izvoza znaša 700.000 dolarjev. Izvažamo jih v Alžirijo. Izvoz pa prinaša tudi težave, saj na tujih tržiščih dosegamo doli nižjo ceno kot na domačem tržišču. Problem so tudi plačila. Kupcem smo dobavili za 450.000 dolarjev izdelkov, plačanega pa nismo dobili niti enega samega dolarja, ker vse pogodbene stvari z alžirskimi kupci še niso urejene. Ta neplačana realizacija je eden glavnih vzrokov za izgubo v prvem tromesečju.

SN — Pripravljate kakšne nove programe?

STRAŠEK: Najpomembnejše so novosti na programu strojegradnje. Vendar je pot na tem področju dolga in naporna. Sedaj končujemo razvoj dveh novih vrst žag za razrez večjih profilov, trenutno je v rudniku Bor na testiranju tudi rudniški nakladalnik, ki je naš novi izdelek in naj bi v prihodnosti odtehtal velik del proizvodnje, ki je sedaj izpadla, saj je njegova prodajna vrednost okoli 300 milijonov din.

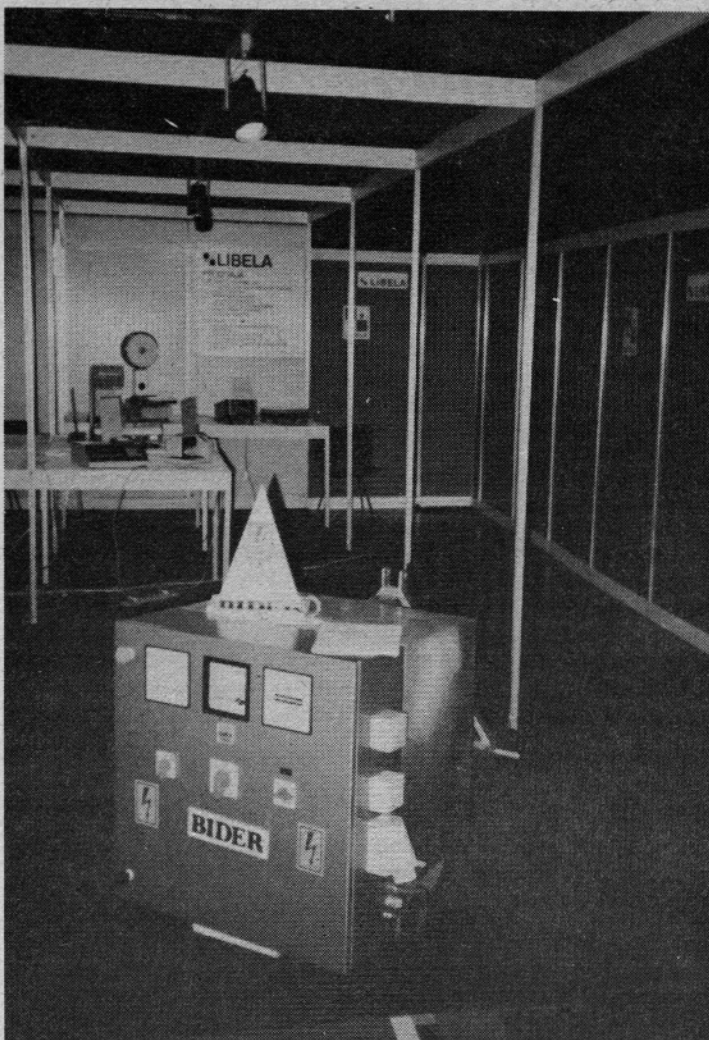
SN — Kakšni pa so dolgoročni programi?

STRAŠEK: Predvsem name ravam izpopolniti proizvodnjo zobatih vencev, vendar si moramo najprej zagotoviti dodatna naročila. S Cimosom iz Kopra že potekajo pomembni razgovori. Tako bi lahko postavili visoko serijsko proizvodnjo zobatih vencev. Vendar tega načrta ne bo mogoče uresničiti brez modernizacije proizvodnje, saj tega načrta ni mogoče izvesti s sedanjo tehnologijo. Za to investicijo bi potrebovali 8 milijard din.

SN — Za konec še tole vprašanje. Ste kljub težavam optimist?

STRAŠEK: Če bodo razmere na tržišču kolikor toliko normalne, potem bi se morali ob tako zastavljenih programih in seveda z veliko volje ter dobrega dela izvléci iz vseh težav do leta 1991, ko naj bi spet dosegli optimalne poslovne rezultate.

Rajko Pintar

Elektroagregat na traktorski pogon BIDER. Tehnični podatki 3X220 — 380 V, 12 KW.

Elektroagregat na traktorski pogon

Neutrudni inovator Jože Bider iz Dol-Suhe pri Rečici ne miruje. V nizu novih strojev in izboljšav, ki jih je razvil z svojim znanjem in delom, je dodal še eno novost in sicer elektroagregat na traktorski pogon, ki ga je letos spomladi prvič predstavil na sejmu v Celju. Elektroagregat na traktorski pogon je izredno dobrodošel v kmetijstvu (najbolj seveda takrat, ko zmanjka elektrike), seveda pa se ga lahko uporablja tudi na drugih

področjih. Jože Bider je omenjeno novost razvil letos spomladi in pozimi, predstavlja pa tudi pomembno pridobitev za področje SLO in DS.

Vrsta Bidrovih izumov in izboljšav je tako že kar dolga: traktorski mešalec za gnojvko, avtomatski trosilnik sena, priklop za traktor, pobiralnik sveže krme, vijačni cepilnik drv in sedaj še elektrogenerator na traktorski pogon.

R. P.

Novice iz Glina

Proizvodni program v dopolnilnem obratu tozda Stavbno pohištvo obsega izdelavo strešnih oken, regalov, rolo omaric, podstrešnih stopnic in opremo oken (fiksna in pomična polkna, PVC rolete).

Več kot 50% strešnih oken in več kot 90% regalov prodajo na konvertibilnem tržišču, večinoma v ZRN in Francijo.

Uspešno proizvodnjo zavirajo težave z oskrbo kvalitetnega suhega lesa, zapoznele dobave re-promaterialov od kooperantov in pomanjkanje delavcev.

V dopolnilnem obratu pravijo, da bi za doseganje planskih zadolžitve potrebovali še 11 novih delavcev. Potrebe trga narekujejo čedalje intenzivnejšo proizvodnjo, doseganje načrtovanih ciljev

pa je v tem položaju možno le z delom v podaljšanem delovnem času in ob prostih sobotah.

Glinova prisotnost na tržišču zahteva stalno dopolnjevanje obstoječih in osvajanje novih programov.

Program VARIO in program HOBI dopolnjujejo z novimi izvedbami, s čimer širijo njuno uporabnost.

Za program fasadnih oken pripravljajo nove izvedbe pomičnih in panoramskih oken.

Konstrukcijo vezanih in termo oken prilagajajo novi tehnologiji.

Za uporabo lesa iglavcev pripravljajo nove izdelke kot prototipe. Če se bodo izdelki pokazali kot težko zanimivi, bodo prešli v redno proizvodnjo po dokončani investiciji v predelavo masive.

(Informator)

Gradbeni material gre dobro v promet

V dneh pred 15. majem je tudi v naših trgovinah vladala nakupovalna mrzlica. Govorice o velikih povišanjih cen so tudi graditelje hiš prignale v trgovine z gradbenim materialom, da bi si še po »starih cenah« zagotovili opremo, zidake in ostali material, ki ga potrebuje pri gradnji.

V trgovini z gradbenim materialom v Radmirju, ki sicer spada pod ZKZ Mozirje, so nam povedali, da so v teh dneh prodali precejšnje količine gradbenega materiala in da se tudi po 15. maju prodaja ni zaustavila. Ljudje pač še imajo denar in ga raje vložijo v material, ker se ga ne splača varčevati. Na zalogi imajo ves gradbeni material, primanjkuje le ce-

menta, katerega bi lahko prodali, kolikor bi hoteli, seveda, če bi ga imeli.

V radmirski trgovini so zaposleni samo trije: poslovodja Rudolf Pahovnik, Jože Budna in Božo Kumprej, ki ustvarijo mesečno za okoli štiri stotine milijarde din prometa. Septembra bo poteklo eno leto, odkar je bila odprta ta trgovina. V tem času se je pokazalo, da je bila ta trgovina zelo potrebna in tudi lokacija je posrečeno izbrana. Ni skrivnost, da v njej kupujejo gradbeni material tudi kupci iz drugih občin (Kranj, Litijska), saj so dostikrat bolje založeni, kot pa podobne trgovine v večjih centrih.

RAJKO PINTAR

Nizki OD ali kaj drugega?

V eni predzadnjih številok Savinjskih novic smo objavili podatke o osebnih dohodkih v zasebnem sektorju v lanskem letu. Prikazani podatki obrtnikov izkazujejo, da je bil lani povprečni osebni dohodek njihovih delavcev komajda 143.761 din. Za primerjavo smo navedli tudi podatke, da je bil povprečni osebni dohodek v gospodarstvu naše občine v lanskem letu 235.290 din, torej je zasebni sektor dosegal le 61% povprečnega osebnega dohodka v gospodarstvu.

Tako nizko prikazani osebni dohodki imajo za posledico tudi

precej nižje prispevke za družbene dejavnosti. Zato za razmislek tokrat objavljamo podatek, da bi imele družbene dejavnosti (zdravstvo, šolstvo, otroško varstvo, kultura, socialno skrbstvo, telesna kultura) v naši občini približno 52 starih milijard din več priliva, če bi zasebni sektor dosegal vsaj take povprečne osebne dohodke kot gospodarstvo naše občine.

Zapišimo še to, da bi tako zdravstvena skupnost ne imela izgube, pa še za kakšen dodatni prevoz šolskih otrok, ki hodijo tudi po 2. uri v šolo, bi ostalo.

R. P.

Večanje obsega proizvodnje

Delavski svet DO Gorenje GLIN Nazarje je v maju obravnaval celovito analizo poslovanja, ki so jo pripravili člani poslovnega odbora v sodelovanju s strokovnimi službami.

Ob številnih dosežkih in pozitivnih premikih v zadnjih letih, izstopajo zlasti stalno povečanje fizičnega obsega proizvodnje (12% letno) in produktivnost (več kot 10% letno), dvig izvoza na 10 milijonov dolarjev, posodobitev tehnologije v Žagarstvu, priprava na obsežnejšo investicijo predelave masive v Stavbnem pohištvu, sprememba in dopolnitev proizvodov — prodajnih programov v smislu finalizacije, kakor tudi financiranje lastnega AOP centra in seveda pozitivno poslovanje po sprejetju in izvajanju sanacijskega

programa.

Kljub tem uspehom pa se bodo morali še odločneje spoprijeti tudi z nekaterimi slabostmi. To jim še zlasti narekujejo zaostrene gospodarske razmere in predvidene spremembe v ekonomski politiki. V GLIN-u namreč pravilno ugotavljajo, da ni prave perspektive brez intenzivnega izkoriščanja vseh notranjih rezerv, nadaljnega posodabljanja tehnologije, razvoja novih finalnih proizvodov, večanja izvoza in izboljšanje kvalitete proizvodov.

Člani delavskega sveta so še podprli konkretne predloge ukrepov poslovnega odbora. Cilji, ki so si jih dolgoročno zastavili, zahtevajo, da vse ukrepe tudi realizirajo.

(Informator)

Konferenca vojaških starešin

V maju so svoje delo v preteklem letu pregledali tudi vojaške starešine iz naše občine. Letne programske seje Občinske konference ZRVS Mozirje se je sicer udeležilo bolj malo delegatov, vendar je treba povedati, da so bile tistega dne že nekatere druge prireditve, na katerih so sodelovali rezervni vojaški starešine. Kljub temu je bila programska seja dovolj bogata z razpravami. V njih so ugotovili, da so rezervni vojaški starešine prisotni povsod — od samoupravnih organov delovnih organizacij, pri civilni zaščiti, narodni zaščiti in še na področju SLO in DS.

Posebej so izpostavili problematiko izobraževanja članov te organizacije. Prisotnost na usposabljanjih se je v zadnjem letu sicer povečala, vendar še ni taka, da bi bili lahko z njo zadovoljni. Razlog je lahko tudi to, da je program izobraževanja stereotipen in da se iste ali podobne teme ponavljajo iz leta v leto.

Zanimiva so bila mnenja o odzivu na vpise v vojaške šole. Na tem področju so tudi v naši občini opazni vzponi in padci. Prav gotovo pa je res, da je majhno zanimanje slovenske mladine za vojaške poklice tudi posledica dejstva, da v naši republiki razen srednje vojaške gimnazije ni nobene druge vojaške šole. V zadnjih letih pa so pokazali

še dodatni problemi kot so jezik, službovanje in ne nazadnje tudi osebni dohodek. V sami občini pa bi lahko več naredili pri organiziranju obrambnih krožkov na šolah. Še nekaj let nazaj je bila ta dejavnost mnogo bolj razvita, danes pa krožki delujejo le še tu in tam. Morda je eden izmed vzrokov to, da je na šolah vedno več ženskega kadra, zato pa bi morali biti mentorji iz vrst rezervnih vojaških starešin.

Splošna ocena dela Občinske konference ZRVS Mozirje je vsekakor pozitivna, saj so bile realizirane vse najvažnejše točke iz programa dela za preteklo leto. Tako je bilo izvedeno idejno-politično izobraževanje in splošno obrambno usposabljanje po sprejetem programu. V izvajanje tega programa so se delno vključile tudi krajevne organizacije ZRVS.

Člani OK ZRVS Mozirje so tudi v lanskem letu pripravili proslavo ob dnevu JLA, organizirali pisanje spisov z obrambno tematiko in predvajanje filmov z tematiko iz splošnega ljudskega odpora na OŠ, obrazlagali vpis v vojaške šole in akademije, kakor tudi sodelovali pri organizaciji množičnih manifestativnih pohodov in prireditev. Še posebej dobro je razvito sodelovanje s strelskimi organizacijami.

R. P.

Gozdarji so se pomerili

Gozdarji sekači in šoferji nazarskega gozdnega gospodarstva iz Gornje Savinjske in Saleške doline so se v soboto na Ljubnem ob Savinji pomerili na izbirnem tekmovanju za nastop na prvenstvu slovenskih gozdarjev. Sekači so se pomerili v 8 disciplinah, šoferji pa v treh. Na republiško tekmovanje so se uvrstili sekači Ivan Solar iz

Gozdarstva Gornji grad, Pančur Andrej iz Gozdarstva Luče ter Urbanc Franc in Leopold Pečkovnik iz tozda Jelka Šoštanj. Šoferje z našega področja bosta na republiškem tekmovanju zastopala Matevž Kokovnik in Ludvik Suhovršnik iz nazarskega tozda Transport in gradnje,

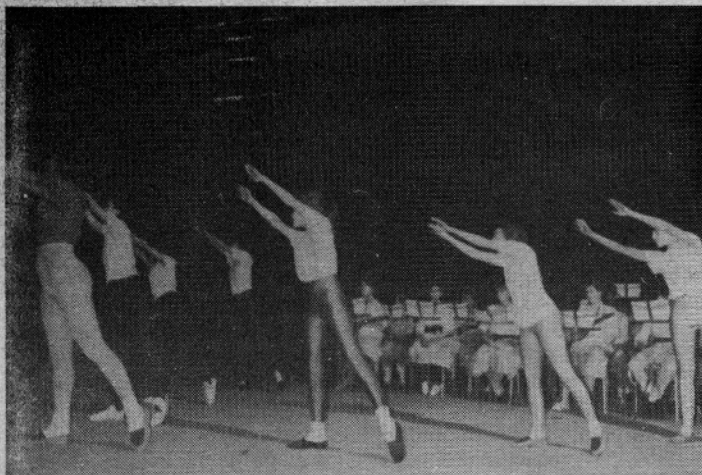
j.p.

Za prebivalce Meliš je KS Ljubno postavila novo avtobusno čakalnico ob cesti Radmirje—Gornji grad.

V radmirski trgovini z gradbenim materialom dela nikoli ne zmanjka. Kljub težkim časom ljudje še vedno gradijo.

Na občinski reviji plesnih in folklornih skupin so se predstavile skupine iz vrtcev in osnovnih šol.

Okrogli mizi mladih

V okviru prireditev ob Dnevu mladosti je OK ZSMS Mozirje pripravila tudi dve okrogli mizi. Izbrali smo aktualne teme o štipendiranju, zaposlovanju in pripravnosti ter o ekologiji in turizmu.

Prve okrogle mize so se udeležili predstavniki delovnih organizacij naše občine in skupnosti za zaposlovanje, ni pa bilo mladih, predvsem dijakov in študentov, za katere je ta problematika najvažnejša. Očitno nimajo problemov na tem področju, čeprav se povečuje število brezposelnih v občini in širše pa tudi pripravnika doba navadno ni kvalitetna izpeljava. Okrogle mize ni bilo, čeprav je bilo na posvetu s predstavniki OO ZSMS čuti, da je ta problematika pereča in aktualna za mlade.

Okrogla miza o ekologiji in turizmu je bila bolj uspešna. Udeležili so se predstavniki delovnih organizacij, obrtnega združenja in društev s področja turizma, predstavniki Gozdnega gospodarstva Nazarje, Termoelektrarne Šoštanj, občani in mladinci. Zakaj smo ekologijo in turizem povezali?

Vsekakor ekološke problematike ne moremo več ločevati od splošno ekonomske, zavedati se moramo, da stroški za čistilne naprave niso samo stroški, ki bremenijo proizvodnjo, ampak so to stroški, ki nam zagotavljajo zdravo življenje. Naši gozdovi so poleg Slovenjegraških najbolj prizadeti v SRS. Zaskrbljujoče je, da se že v genetskih osnovah mladih dreves pojavljajo anomalije. Ob tem pa postajamo čisto mirni. Ne skrbimo nas ne za lastno zdravje, ne, kaj bomo turistom ponudili čez dese-

tletja (mrtvo dolino?), ne, kaj bomo pustili zanamcem.

Gozdovi so pri nas poškodovani že 99%. Ustanovljena je bila skupina za varstvo zraka, ki pripravlja program sanacije za vse termoelektrarne in toplotne v SRS. Zrak na našem področju je že v IV. stopnji onesnaženosti, kar je najvišja stopnja. V TE Šoštanj naj bi programu do leta 1992 uvedli čistilne naprave, ki bi 90% čistile zrak — do leta 1991 dimni filtri na bloku IV., na bloku V. pa 1992. leta. Za izpeljavo programa so potrebna velika sredstva, ki naj bi se zagotovila tudi z angažiranjem domače industrije. Nujna je družbena kontrola oz. nadzor, da se bo program izvrševal v zastavljenih rokih.

Turizem moramo jemati kot dejavnost, ki potrebuje izjemno čisto okolje, vendar le-tega sam onesnažuje (»črna« odlagališča, posegi v okolje — gradnja kampov ipd.). Pri nas je turizem sicer prioritarna panoga, vendar se ponavadi znajde na repu pri delitvi sredstev. Predlagane rešitve: povežati turizem, ekologijo in energijo v enotni sklop, vlaganje določenega % sredstev iz industrije v turizem, krepitev zavesti (osveščanje) o nujnosti turizma. Še bolj poudariti ponudbo, povečati informativno-propagandno dejavnost, izpostaviti problematiko zaposlovanja v turizmu, razvoj turizma v kmečkih okoljih, večja skrb za podmladek, resnejši pristop k organizaciji turističnih krožkov na šolah, poklice turizma propagirati že v 5. in 6. razredu osnovne šole.

J. M.

Mladi radi plešejo

Sprejem sedmošolcev naših šol v mladinsko organizacijo sta Zveza kulturnih organizacij in Občinska konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije-Mozirje letos popestrili z občinskim srečanjem otroških in mladinskih folklornih in plesnih skupin osnovnih šol in Vzgojno-varstvene organizacije Mozirje.

Letošnja predstavitev te dejavnosti v naši dolini je bila šele začetek širšega prikaza folklorne in izraznega plesa kot oblike aktivnosti mladih. Dejavnost sama je sicer že dolgo sestavni del programa prireditev in proslav v nekaterih skupnostih doline, plesalci in mentorji pa se zavedajo, da je potrebno njihovo znanje dopolnjevati in bogatiti z novimi načini in priemi izražanja. Taka srečanja so dobra oblika spoznavanja kvalitete in mesta posameznih skupin v tej celoti.

Srečanja sta se udeležili dve folklorni skupini iz OŠ Ljubno in štiri skupine za izrazni ples iz osnovnih šol Mozirje, Nazarje, Gornjega grada ter predšolska skupina iz vrtca Nazarje.

Srečanja se je kot gost udeležila tudi mladinska tamburaška skupina iz DPD Svoboda — Pesje, ki je z mladimi folkloristi iz Ljubnega izvedla predstavitev belokranjskih plesov.

Po sprejemu in programu so se mladi plesalci pridružili mladincem v Savinjskem gaju na družabnem srečanju. Mentorji so v pogovoru sklenili, da se letna srečanja ponovijo, želijo pa v jeseni organizirati seminar iz folklorne in izrazno-plesne dejavnosti. Seminarja bi se lahko udeležili tudi bodoči mentorji iz vrst mladincev in drugi. Tako bi dejavnost pridobila tako na kvaliteti kot tudi na množičnosti.

IVANA ŽVIPELJ

»Zaplešite z nami« so vabili otroci iz vseh vrtcev v naši občini, ki so številnim gledalcem pripravili čudovit program v Savinjskem gaju. Kot lahko vidimo so se tudi sami odlično zabavali.

Utrinek s sprejema v mladinsko organizacijo

DUŠAN KRANJC (OŠ Ljubno):

Na današnji sprejem v mladinsko organizacijo smo se pripravljali v šoli. Tovarišica nam je povedala, kakšne naloge nas čakajo in da se moramo danes lepo obnašati. Sedaj, ko sem mladinec, se mi zdi, da sem bolj odrasel. Zdaj me menda čakajo razne dolžnosti: da bom hodil na mladinske sestanke, kjer se bomo pogovarjali o svojih pravicah. Jaz bi najraje delal na kulturnem področju. Želim si dosti glasbenih nastopov, saj tudi sam igrat trobento. Današnji sprejem pa je bil zelo v redu.

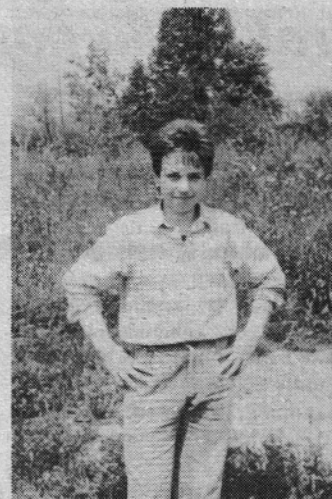
LEA ŠTOLCER (OŠ Luče):

Z današnjim dnem, ko sem postala mladinka, se je zame veliko spremenilo. V šoli so nam povedali, kaj pomeni današnji sprejem, vendar sem jaz ravno takrat manjkala. Vseeno se počutim starejšo. Drugače pa je prireditev in zabava tukaj v Gaju dobro organizirana, zato se lepo zabavam. Ta dan mi bo ostal v spominu.

MILENA CEVZAR (OŠ Gornji grad):

Tudi jaz se počutim bolj odraslo. Ponosna sem, da sem član mladinske organizacije, da nisem več cicibanka in pionirka. Za današnji sprejem smo se v šoli veliko pripravljali — še posebej dekleta. Največ smo se pogovarjali o tem, kako se bomo oblekle, o poteku prireditve, programu in tudi o delu v mladinski organizaciji. Jaz bi najraje delala v delovnih brigadah. Današnja prireditev, ki so jo organizirali nam v čast, je bila enkratna. Vsi ti plesi so bili res nepozabni.

DAMJAN ŠON (OŠ Mozirje):

Kot mladinec se počutim dobro in sem malo zrasel, odkar so me sprejeli v mladince. Še včeraj sem se počutil kot pionir, danes pa že kot mladinec. Sedaj bi najraje šel na kakšno delovno akcijo v brigadi in bil tako drugim za vzgled.

RAJKO PINTAR

Mladi za SLO in DS

Maj je mesec, v katerem se vsako leto vrstijo tekmovanja z obrambno tematiko. To so množična tekmovanja, na katerih se najprej pomerijo vsi učenci naših šol, najboljše ekipe pa so potem uvrstijo na občinsko in regijsko tekmovanje. Letos so bila ta tekmovanja toliko bolj zanimiva, ker je bila naša občina prvič tudi organizator regijskega tekmovanja. Mladi tekmovalci so se na teh tekmovanjih pomerili v znanju in orientacije, prometne vzgoje, protipožarne zaščite, prve pomoči, streljanja civilne zaščite in poznavanju zdravilnih rastlin. Lahko torej rečemo, da so tekmovalci obvladali širok spekter znanj, ki človeku koristijo tudi v vsakodnevnem življenju.

Za organizacijo občinskega in regijskega tekmovanja je bil imenovan poseben organizacijski odbor, ki ga je uspešno vodil Franc Slapnik z Oddelka za ljudsko obrambo SO Mozirje. Obe tekmovanji sta bili vzorno organizirani.

Občinsko prvenstvo je bilo letos na Ljubnem. V organizacijo tekmovanja sta se vključili tudi krajevna organizacija ZRVS Ljubno in Gasilsko društvo Ljubno. Premočno sta zmagali ekipi OŠ Luče, ki sta zasedli prvi dve mesti, tretja pa je bila ekipa OŠ Mozirje.

Regijsko prvenstvo mladih v SLO in DS je bilo v Šmartnem ob

Dretu. Udeležilo se ga je 15 ekip iz vseh osmih občin celjske regije. V kategoriji izvenšolske mladine je zmagala ekipa iz Šmarji pri Jelšah, med srednjimi šolami je bila prva ekipa Srednje zdravstvene šole iz Celja, med osnovnošolskimi ekipami pa je zmagala OŠ Zreče. V tej kategoriji je nastopila tudi ekipa iz OŠ Luče, ki je zasedla odlično tretje mesto, kar je najboljši rezultat kakšne ekipe iz naše občine na dosedanjih regijskih prvenstvih.

Vsi prisotni, tako tekmovalci kakor vodje ekip so pohvalili organizacijo tekmovanja, ki je potekala hitro in brez zapletov. Posebna zahvala gre Tomažu Urlepu, ki je s svojim računalniškim programom prispeval, da so bili takoj po prihodu zadnje ekipe v cilj znani rezultati. Ravno izračunavanje rezultatov je prejšnja leta izredno zavleklo podobne prireditve.

Pohvaliti je treba tudi člane krajevnih organizacij ZRVS Šmartno ob Dretu in Bočna, člane centra zvez, Radio klub Mozirje, ekipo občinskega Rdečega križa, športno društvo Šmartno ob Dretu, gasilsko društvo Šmartno ob Dretu ter seveda delavce štaba TO in Oddelka za ljudsko obrambo občine Mozirje, ki so veliko doprinesli k uspelemu tekmovanju.

RAJKO PINTAR

Mešani mladinski pevski zbor OŠ Mozirje pod vodstvom zborovodkinje Lijane Poličnik je uspešno nastopil na pevski reviji v Zagorju.

Mlada pesem v Lučah

Številnim prireditvam v mesecu mladosti se je letos že devetindvajsetič pridružila množična pevka prireditev naše občine — občinska revija mladinskih pevskih zborov. Tokrat je kolona mladih pevcev in ljubiteljev zborovske pesmi mladih krenila proti Lučam. Nikogar ni motilo, da je bila revija letos na najsevernejšem koncu doline, nasprotno, vsi, ki so prišli poslušati, so doživeli lep popoldan ob bogati zbirki lepih slovenskih pesmi, ob vzorni izvedbi le-teh in prijetni spremljavi gojencev glasbene šole. Takšno je bilo tudi mnenje predstavnic MPF CELJE tov. Sonje Kasesnikove, ki je bila prisotna na prireditvi. Na pevski reviji je sodelovalo enajst mladinskih pevskih

zborov in en mali vokalni sestav iz vseh osnovnih šol naše občine. Pevci so bili izjemno disciplinirani in dobro pripravljeni, kar priča o vestnem delu zborov in zborovodij. Prav prijetno in vzorno pa je tudi sodelovanje naših zborov z glasbeno šolo, oddelkom iz Mozirja.

V imenu komisije za glasbeno dejavnost pri ZKO-Mozirje, ki je organizator pevске revije, velja zahvala vsem gojencem glasbene šole in tov. Miri Kelemen, gostiteljici OŠ-Blaža Arnič iz Luč in njenemu kolektivu za vzorno izvedbo prireditve, vsem pevcem in zborovodjem za njihovo prizadevnost in prijetno majsko prepevanje.

LENKA KRALJ

Postali so mladinci

Vsakoletni sprejem pionirjev v ZSM pomeni ne le družabno srečanje sedmošolcev in osmošolcev ter njihovih učiteljev vseh štirih osnovnih šol naše občine, ampak tudi vključevanje odrasčajoče mladine v organizacijo, ki se z idejami, pobudami in predlogi na vseh področjih vključuje v oblikovanje naše družbene stvarnosti pa tudi v ustvarjanje pogojev za boljše prihodnost. Tako upamo, da bodo novospregjeti mladinci sodelovali ali sami pripravljali razne raziskovalne naloge, organizirali razstave, športne prireditve in se izkazali še v vrsti drugih dejavnosti. Svojo energijo pa bodo verjetno morali najprej najbolj usmeriti v učenje in študij.

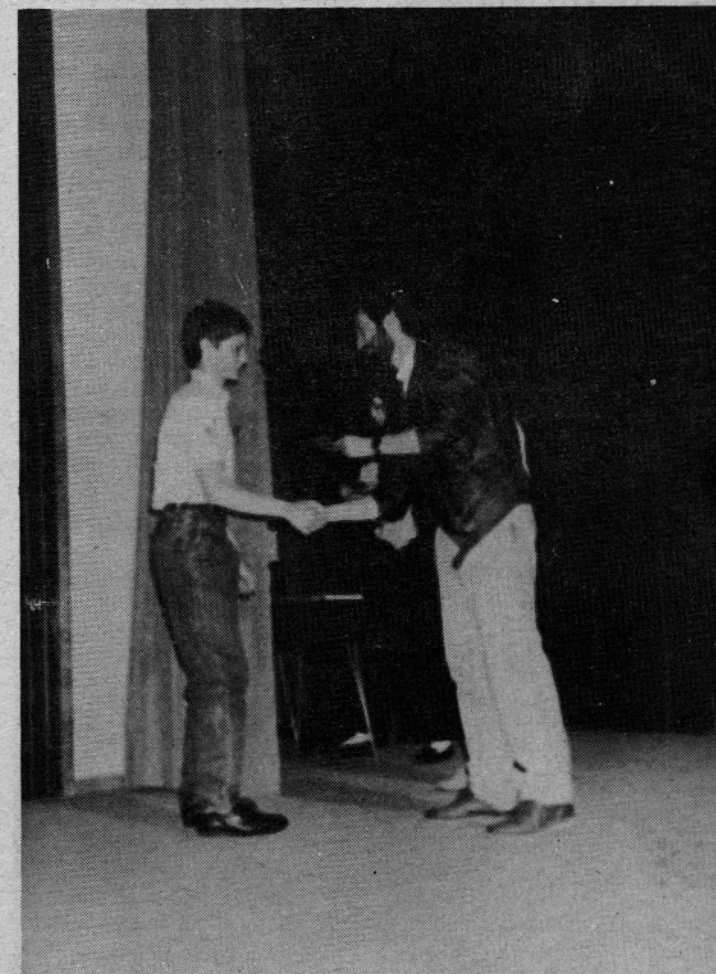
Letošnja prireditev ob sprejemu pionirjev v ZSM v sredo, 25. maja je bila nekoliko drugačna. Kulturni program so »slavljenec« pripravili malčki iz vrtca ter osnovnošolci nižje in višje stopnje osnovne šole. Kot gostje so sodelovali tudi tam-buraši iz Pesje. Zveza kulturnih

organizacij občine Mozirje in Občinska konferenca ZSMS Mozirje sta se dogovorili z osnovnimi šolami in vrtcem da se predstavijo na plesnem področju. Tako so se posamezne skupine predstavile v folklorni (vrtcev in OŠ Ljubno) in v izraznem plesu (vrtcev in OŠ Mozirje in Gornji grad). Med posameznimi plesnimi točkami so bili sprejemi pionirjev. Čestital jim je predsednik OK ZSMS Mozirje Franci Kotnik.

Na prireditvi so bili podeljeni srebrni znaki ZSMS in bronasti znaki ZSMS za Osnovno organizacijo ZSMS Mozirje. Srebrni znak ZSMS so prejeli: Lokostrelski klub Gornji grad, Danica Sever kot mentorica, Tonka Sporn, Andrej Ermenc in Mija Storgelj.

Po prireditvi, ki je zelo uspela, saj so se otroške in mladinske folklorne in plesne skupine prvič predstavile na prvi občinski reviji take vrste, je bilo v Savinjskem gaju še družabno srečanje za vse. Zabaval nas je ansambel »Zmaji« iz Solčave.

J. M.

Še včeraj pionir—danes pa že mladinec. Članske izkaznice je mladincem podelil predsednik občinske mladinske organizacije Franci Kotnik.

Turizem nas bogati

Lepa je naša dolina, imamo navado reči sami sebi, prijateljem, tujcem. In pri tem nas kanec ponosa upravičeno greje, vemo, da govorimo resnico. Za pest zemlje, a polno prgišče lepega. Razpolagamo z izrednimi prirodnimi lepotami, tako da lahko vsakdo v vsakem delu naše doline najde možnosti za počitek in rekreacijo. Turizem pa ni le perspektivna gospodarska panoga, ampak ima tudi druge humane vrednote in pomembno vlogo pri razvoju svetovnega miru. Je ena od oblik, ki omogoči spoznavanje ljudi in narodov, medsebojno spoštovanje, spoznanje kulturnih stvaritev in je orientacija za razvijanje prijateljstva in sodelovanja med narodi.

V naši občini se uvršča turizem kot važna gospodarska panoga, ki naj bi postala ena od osnovnih gospodarskih usmeritev v dolini. Ugodnejša gospodarska situacija vodilnih panog v občini je v preteklem obdobju pogojevala, da nismo turistični ponudbi posvečali dovolj pozornosti. Zato so rezultati žal slabši. Zmanjšalo se je število postelj, manjši je obisk turistov in dohodki nižji od pričakovanih. Jasno pa nam mora biti zlasti to, da se bo turizem pri nas ugodno razvijal le, če bomo znali kombinirati narane in druge lepote z redom, čistočo, gostoljubnostjo. In tudi to, da je razvoj doline kot razvoj turizma stvar vseh nas, tako kot turističnih društev, tudi šol, lovcev, ribičev, planincev, trgovcev, gostincev, gospodarskih organizacij in nosilcev obrtnih dejavnosti. Skratka, vsak kraj in dolina kot celota bi morali dihati za turizem. In tudi vsak naš krajan, ki ni neposredno povezan s turizmom, naj bi vedno imel pred očmi to, kako bi po svojih najboljših možnostih, kar najbolj skrbno, snažno in lepo uredil okolico svojega doma, in tudi sicer skrbel za urejenost kraja. Urejena krajina je ena bistvenih sestavin turistične ponudbe. Pa tudi sami prebivalci se v lepem okolju bolje počutimo. Ali ni prijetno hoditi po snavenih poteh, ulicah, lokalih in drugje? Po tem se meri tudi kultura naroda. V teh čedalje težjih časih, verjetno ne bo možnosti za večje investicije v turizem, zato bomo mo-

rali ohraniti in kar najbolj urediti in izkoristiti tisto, kar že imamo in kar nam nudi narava. Vloga turističnih in drugih društev v kraju je pri tem lahko izredno široka in pomembna. Naloga, ki so postavljene pred nas so važne in tajne:

- splošna urejenost krajev — izgled javnih in stanovanjskih zgradb, urejenost zelenic, nasadov, vrtov, balkonov in oken, opravljanje divjih odlagališč, urejanje sprehajališč, izletniških poti itd.
- skrb za turistične prireditve in kulturno življenje
- ohranjanje ljudskih običajev
- skrb za varstvo narave
- konkretne akcije za varstvo in ohranitev naše kulturne dediščine (naravnih in kulturnih spomenikov, NOB obeležij, etnografskih spomenikov — značilne stavbe, stare kašče, kozolci, ohranitev značilne pokrajinske arhitekture pri adaptacijah starih stavb in novogradnjah)
- prizadevati si moramo za turistično izobraževanje prebivalcev s prirejanjem strokovnih in poučnih izletov v vzorno urejene turistične kraje in objekte ter z raznimi poučnimi predavanji v zimskem času

— nuditi je treba pomoč turističnim krožkom na šolah, kajti zelo pomembno je, da mladino že v zgodnji mladosti povežemo in vključimo za prizadevanje za razvoj turizma. Mnoge turistične dežele imajo turizem kot obvezen šolski predmet. Mlade je potrebno motivirati za poklice v turizmu in gostinstvu.

Poudariti moram, da delo v turističnih društvih ni profesionalno in tudi ni hobi. V teh društvih delajo ljudje zanesenjaki, ki jim ni vseeno, kako je z njihovim krajem in ljudmi. Želja turističnih delavcev je, da bi bilo čimveč takih ljudi, da se v teh časih ne bi predajali malodušju, temveč da bi čimbolj tesno sodelovali s skupnimi močmi prispevali k bogatejšemu razvoju in še lepšemu videzu naše Zgornje Savinjske doline. Kajti to je tudi naša prihodnost in zlasti prihodnost naših otrok.

JOŽICA VALTE

Katedrala dobiva novo podobo

Gornjegrajske katedrale našim bralcem verjetno ni potrebno posebej predstavljati. To veličastno zgradbo je leta 1761 zgradil škof grof Attems in je največja v lavantinski škofiji. Slovijo po znameniti kupoli, cerkveni stolp je visok 62 metrov, krasijo pa jo slike Kremser — Schmidta in Layerja. V katedrali je pokopanih več ljubljanskih škofov.

Katedrala je seveda tudi vrhunski kulturni spomenik. Zato je zelo pomembno, da se očuva in ohrani tudi naslednjim rodovom.

Dela pri obnavljanju gornjegrajske katedrale tečejo sedaj že kar nekaj let. V ta dela so bila vložena ogromna sredstva in veliko prostovoljnega dela.

V zadnjih letih so bila opravljena sledeča obnovitvena dela: l. 1986 so bila dokončana dela na kupoli, lansko leto sta bila obnovljeni fasada nad strehami in južna fasada in opravljeni posegi na strehi. Načrt del, ki jih bodo opravili v letošnjem letu je zelo obsežen — obnavlja se severna fasada, del vzhodne fasade z zvonom, streha ob zvniku ter odtočni žlebovi. Stroški del, kot smo že dejali, so ogromni. Samo v lanskem letu je bilo v obnovu vloženih skoraj 48 milijonov din. Od tega je škofija prispevala 14.038.000 din, kulturna skupnost Slovenije 14.758.000 din, organizacije združenega dela iz moziške

občine 3.852.000 din, kulturna skupnost Mozirje 2.565.000 din, prostovoljnega dela krajanov (3.616 delovnih ur in 109 traktor-skih ur) je bilo za 5.969.000 din, župnišče je prispevalo 1.642.000 din, neporavnane obveznosti pa znašajo okoli 5 milijonov din. Ob tem je treba poudariti izredno angažiranost župniškega upravitelja Ivana Korena, ki vodi in bdi nad potekom del. Kako velika dela se opravljajo na katedrali, najbolje povedo podatki. Samo lani je bilo obnovljene 620 m² fasade nad strehami, 1.115 m² južne fasade, porabljenega pa je bilo preko 400 kg bakra.

Predračunska vrednost del, ki jih bodo opravili v letošnjem letu, znaša okoli 110 milijonov din. Finančna konstrukcija za letos se ni pokrita, financerji pa ostajajo v glavnem isti kot v lanskem letu. Vsi, ki kakorkoli sodelujejo pri obnovitvi kulturne svetinje pričakujejo, da se bodo s svojimi prispevki odzvali vsi, ki lahko prispevajo k ohranjanju tega spomenika. Zato bo zelo pomembna pomoč naših delovnih organizacij in ostalih občanov. Ta pomoč je toliko bolj pomembna, ker je pred vrati tudi obnova pročelja katedrale. Akcija se nikakor ne sme prekiniti, ker bi sicer izpadli iz vseh programov Kulturne skupnosti Slovenije.

RAJKO PINTAR

Obnovitvena dela na gornjegrajski katedrali se nadaljujejo.

Stanovanjska skupnost občine Mozirje je pred dnevi zaključila prekrivanje Graščine v Gornjem gradu. V njej je osem stanovanj s katerimi razpolaga ta skupnost. Ker je bila streha popolnoma dotrajana, jo je bilo nujno potrebno obnoviti. Stroški prekrivanja strehe so znašali štiri in pol stare milijarde din, ki jih je prispevala stanovanjska skupnost. Obnova Graščine je zelo zahtevna, ker je stavba kulturno zaščiten. Nameravali so tudi obnoviti fasado, vendar je za letos zmanjkalo denarja, upajo pa, da bodo ta dela lahko opravili naslednje leto.

Cilj — urejen kraj

V predzadnjih Savinjskin novicah, v članku z naslovom, ki sem si ga tam izposodil, našteva dopisnica z Ljubnega kriterije, po katerih bo Turistična zveza Slovenije tudi letos, že 20. zapovrstjo, ocenjevala urejenost turističnih krajev, ki se prijavijo na razpis. Ob tem v imenu tamkajšnjega TD poziva sokrajane, da se vključijo v to akcijo.

Zagotovo je tak poziv krajanom potreben, kajti marsikdo, ki zares ljubi svoj kraj, se bo tako še bolj potrudil. Najbrž bo malo takih, ki se za urejenost okolja svoje hiše ne bodo nič bolj trudili, kljub temu, da bodo videli, da si upravni odbor TD, seveda ob pomoči KS, zares prizadeva tudi za urejenost javnih površin. Pometanje pred svojim pragom je sploh pogoj za pritegnitev krajanov k sodelovanju. Prej ali slej — odvisno, kako trdo glavo ima kdo — bodo prizadevnosti tudi tisti, ki niti ne čutijo potrebe po bivanju v urejenem, kulturnem okolju. Potrudili se bodo pač zato, ker ne bodo hoteli biti bele vrane in predmet kritike večine, ki bo poziv vzela resno. (Prej omenjeni članek niti ne bi smel biti edini, ki je krajane opozoril, da tekmujejo za najlepše urejen kraj. Na to bi morali stalno opominjati tudi plakati). Ščasoma — le zakaj ne bi bi-

li optimisti? — v neurejenem okolju svojega doma in domačega kraja niti ne bi mogli več živeti. Predvidevamo namreč lahko, da so si ljudje na zahodu ravno na ta način privzgojili smisel za urejenost okolja, ki je tam zares vredno vsega občudovanja, ljudje pa spoštovanja.

Dragi Ljubenci, predvsem upravni odbor TD. Če nimate le želje, da bi bil vaš kraj lepše urejen, ampak tudi voljo, da to željo z delom uresničite — seveda vam tudi smisla za to ne sme manjkati — ni dvoma, da boste lahko še letos prvi vsaj v celjski regiji. Tu namreč, kot veste, turistična društva tekmujejo — trdno sem prepričan, da se še nikjer niso pretegnili — za priznanje Celjske turistične zveze. V tej konkurenci je leta 1984, predvsem po zaslugi enega človeka — niti ta se ni pretegnil, poudarjam — zmagal Gornji grad. Trdim, da se to v tem tisočletju ne bo ponovilo. Če pa bi se vendar, in to brez moje pomoči, sem pripravljen pojesti Savinjske novice, v katerih bo zapisana ta trditev oziroma članek.

Ljubenci, potrudite se torej. Gornjegraščani, ki sem jih s tem izzval, vam bodo najresnejši konkurenti. Tako na uho pa vam vendarle povem: kar mirno spite.

J. MAVRIČ

O združnem povezovanju kmetov

Kaj vemo o Zgornjesavinjski hranilnici in posojilnici v Mozirju, ki so jo naši predniki postavili na noge že leta 1874? Ste kdaj brali ali slišali, da so v Lučah kmetje pripravili prvi živinski sejem leta 1888 in da so ustanovili v Gornjem gradu hranilnico in posojilnico leta 1890? V Rečici je zaživela kmetijska zadruga junija 1899, čeprav je začela delati najprej kot društvo, toda na zadružnih temeljih. Že v prvem poslovnem letu je imela 60 članov, ki so radi uporabljali geslo: »Vsi za enega, eden za vse!« Osemdeset let mineva, odkar so v Gornjem gradu ustanovili pašniško zadrugo.

Na Ljubnem so imeli ob prelomnici stoletja kmetijsko društvo, kar dve pašniški zadrugi, lesno-prodajno, živinorejsko, kmetijsko in še obrtniško zadrugo. Dejavnost je bila tudi njihova elektramiška zadruga, ki je skrbela za lokalno elektrarno, prvo hranilnico pa so imeli Ljubenci že 1894. V Novi Štiti so 1908 postavili na noge pašniško zadrugo, ki se je krepko bojevala s škofovskim veleposestvom v Gornjem gradu, ki je pustilo zaraščati pašnike Gospodna, Golobače, Travnik, Ravne, Kašni vrh in Lepenatko.

Mar še pomni kdo izmed najstarejših občanov, kako je bilo nekoč z agrarno reformo, kako smo nekdanji gospodarili s srenjsko zemjo, z gmajnami, kako je bilo s pastirskimi »cirenkami«? Se še kdo spominja bikorejcev z Rečice, ki so se leta 1913 zbrali v samostojno zadrugo? Kaj so nekoč delala kmetijska društva in pospeševalni odseki za sadjarstvo in vrtnarstvo? V Smartnem ob Dreti je zadruga pridno prirejala številne tečaje; kot prva je v Zadrugu nabavila televizijski sprejemnik, ob katerem so se vsak večer v združnem domu zbirali gledalci. Tu so zgradili celo skupno kopalnico, saj tiste čase ljudje doma kopalnic še niso imeli. In še in še, kdo bi vse pomnil!

Pa vendar — zdaj je tudi vse to zapisano. Izšla je knjiga o »Združnem povezovanju kmetov v Zgornji Savinjski dolini«, ki jo je spisal naš stari znanec in dolgoletni uspešni raziskovalec »domače« zgodovine Aleksander Videčnik. Založila in izdala jo je Zgornjesavinjska kmetijska zadruga v Mozirju v nakladi 1500 izvodov in te dni knjiga že prihaja v roke naših kmečkih družin in drugih domačij v dolini. Vse, kar vas glede združništva in drugih gospodarskih vprašanj za zadnjih sto let zanima, boste našli v njej: kako in kaj so delali naši predniki pred sto in več leti v Bočni in Gornjem gradu, v Kokarjih, Ljubiji in na Ljubnem, pa v Lučah, Mozirju, Smihelu, Novi Štiti, Smartnem ob Dreti, v Solčavi, v Rečici ob Savinji in v Radmirju, Novi Štiti, Smartnem ob Dreti, v Solčavi, v Rečici ob Savinji in v Radmirju. Kaj vse je bilo narejeno za dvig kmetijstva, zlasti živinoreje, pa za kmečki turizem in predvsem za večjo pridelavo hrane, vse to lahko preberete v zanimivi Videčnikovi knjigi.

Besede priznanja in pohval

Dipl. ing. kmetijstva Lojze Plaznik, direktor moziške kmetijske zadruge je v uvodni besedi ob izidu knjige med drugim zapisal tudi tole:

»Združništvo ima v Zgornji Savinjski dolini bogato tradicijo in nadvse pestro razvojno pot. Temelje so mu zastavili napredni in narodno najzavednejši razumniki že v prejšnjem stoletju, na njih pa gradili in uspešno razvijali združno povezovanje naši pradedje vse do današnjih rodov.

Na tej poti je bilo kajpada veliko žrtvovanja, idejnih bitk, stranpoti, pa tudi moralnih zmag in uspehov... Če se ne bi združna misel in solidarnost tako krčevito upornostjo ohranjala in razvijala tudi v povojnem obdobju nenehnega iskanja poti v socialistično preobrazbo kmetijstva, bi naša, z naravnimi lepotami sicer bogato obdarena dolina, danes zagotovo kazala povsem drugačno, manj mikavno podobo. Razvijajoča se industrializacija in težnja za boljšim kruhom bi razslojevanje kmečkega podeželja pospešila do usodnih razsežnosti. Topla kmečka ognjišča po naših hribovskih zaselkih bi postopoma ugašala eno za drugim. Kjer pa ni življenja ali pridnih delovnih rok, pa narava kaj hitro opravi svoje. Opuščene kmečke domačije so, tako vsaj kažejo izkušnje, praviloma izgubljene za vedno!«

Tovariš Lojze Plaznik nato prisrčno in z javno zahvalo omenja veliko delo, ki ga je s pisanjem knjige opravil A. Videčnik. Nemalo truda je vložil, da je zbral in študijsko obdelal obsežno dokumentacijo, se pogovoril z nešteti nekdanjimi in sedanji zadrugniki, zbral spomine in vtise o prvih začetkih združne misli v dolini in sploh opravil pomembno nalogo.

»...S knjigo ohranjamo znanemcem novo, dragoceno sporočilo preteklih zgodovinskih izkušenj kot kažipot za še pogumenjše dograjevanje združništva v prihodnosti«, sklepa uvodni pozdrav direktor zadruge in daje Videčnikovemu delu zaslužno priznanje. S prav tako toplo besedo pa je pohvalil njegovo plodno prizadevanje tudi prof. dr. Matjaž Kmecl, naš znani pisatelj, javni in kulturni delavec, ko je v spremnem uvodniku knjige med drugim zapisal:

»Kako blagodejno je biti nepozabljen!«

— Je že res, da imamo do danes kar nekaj odličnih zgodovin slovenskega naroda. V njih stoji odgovor na premarsikatero vprašanje o tem, kdo smo in kam smo po svojih lastnih predstavah, vsakršnih nujah in umah krmarili svojo zgodovino, kaj je zato iz nas nastalo. Toda to so — iz Zgornje Savinjske doline gledano — panoramični pogledi; vsakdo izmed nas pa ima poleg domovine še domovino. Zgornjesavinjan ima poleg Slovenije, »moje dežele«, še svojo ljubo doli-

Aleksander Videčnik

no in v njej na kupe reči, ki so mogoče predrobne, da bi se jih videlo v širšem slovenskem obzorju, so pa tu lahko zelo pomembne, še posebej za tako imenovano identiteto, določeno tukajšnjih ljudi. Zato ne bo drobnih in delnih zgodovin nikoli preveč, zmeraj znova bodo dragocene — zato blagor občin ali dolini, ki ima svojega Videčnika ali videčnike: ti varujejo ljudi, dogodke in stvari pred pozabo. Kako blagodejno je biti nepozabljen, še posebej za nas in znanke, ko se sprašujemo: Od kod smo, kaj smo, kam gremo!«

In z obema rokama lahko dopišemo sklepno misel v Kmečlovem spremnem pozdravu Videčniku in njegovi knjigi, ki pravi:

»...Zdaj imajo številni pošteni zgornjesavinjski zadrugniki lep, skromen, z vso ljubeznijo in privrženostjo postavljen spomenik, vsi skupaj pa še en dober, poučen pogled na polpreteklo življenje.«

Zares je opravljena sila koristna naloga, ki bo še dolgo pričala o nena-domeštljivi vlogi združništva in o spreminjajočem se socialnem razvoju doline nekoč in danes. Hvaležni smo lahko tudi vodstvu moziške kmetijske zadruge, ki je zagotovila izid knjige in njeno ustrezno naklado. Razen direktorja Alojz Plazniku gre za to razumevanje in uresničeno zamisel zaslug tudi Florijanu Remicu, predsedniku združnega sveta ZKZ, in Valentinu Mavriču, predsedniku združnega sveta TZO v Mozirju.

Knjigo je lektoriral Tone Gošnik, tehnično uredil Niko Kupec, stavek, prelom in filme je prispevala TOZD Grafika v novomeškem Dolenjskem informativnem centru, delo pa je stiskala in vezala tiskarna Kočevski tisk.

TONE GOŠNIK

GOZDNO GOSPODARSTVO NAZARJE

Delovna skupnost skupnih služb
Na podlagi določil Statuta DSSS GG Nazarje
Delavski svet DSSS

razpisuje
dela in naloge:

- 1. vodja tehničnega sektorja**
pogoji:
— visoka izobrazba gozdarske smeri
— 5 let delovnih izkušenj
- 2. vodja finančno-računovodskega sektorja**
pogoji:
— najmanj višja izobrazba ekonomske smeri
— 5 let delovnih izkušenj

- 3. vodja AOP sektorja**
pogoji:
— visoka izobrazba ekonomske, naravoslovno matematične smeri (uporabna matematika)
— 5 let delovnih izkušenj

Poleg zahtevanih pogojev strokovne izobrazbe in delovnih izkušenj morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da s svojim celovitim strokovnim delom ter moralnim vzgledom bistveno prispevajo h krepitvi in razvoju samoupravnih socialističnih odnosov
- da imajo organizacijske sposobnosti in so uspešno opravljali dela in naloge v preteklem obdobju

Mandat traja 4 leta.
Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjih delovnih izkušenj v 15 dneh od objave razpisa na naslov:
GOZDNO GOSPODARSTVO NAZARJE
DSSS, Nazarje 22
Z oznako »za razpisno komisijo«
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po odločitvi DS DSSS.

*podeljuje več štipendij
za naslednje poklice*

dipl. ing. gradbeništva
dipl. ing. elektrotehnike
dipl. ing. strojništva
dipl. ing. računalništva
dipl. organ. računalništva
ing. gradbeništva
gradbinec
slikopleskar
tesar konstruktor
mizar
stavbni klepar
stavbni ključavničar
monter ventilacijskih naprav
monter ogrevalnih naprav
monter vodovodnih naprav

Za te poklice nudimo višje štipendije in zajamčeno delovno mesto. Štipendisti srednjih šol dobijo še šolsko malico, šolske knjige, delovno obleko in celotne potne stroške.
Vpis v troletni program gradnje je še možen. Podrobne informacije do-
bite na telefonu 33-511/int. 203.
Vloge za štipendijo pošljite na naslov: GIP »INGRAD«
CELJE, Odde-
lek za izobraževanje, Lava 7, CELJE 63000

**SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA
SKUPNOST OBČINE MOZIRJE**

Na podlagi 8. člena pravilnika o pogojih in merilih za reševanje stano-
vanjskih vprašanj delavcev zaposlenih v zasebnem sektorju se razpisuje

NATEČAJ

*za dodelitev dveh družbenih stanovanj v bloku Luče ob Savinji 41 in v
novozgrajenem poslovnostanovanjskem objektu v Gornjem gradu, na-
menjenih za potrebe delavcev zaposlenih v zasebnem sektorju.*

Za dodelitev navedenih stanovanj velikosti 51,82 m² in 44 m², se lahko
javijo delavci zaposleni pri samostojnih obrtnikih in samostojni obrtniki,
ki izpolnjujejo pogoje »pravilnika o pogojih in merilih za reševanje stano-
vanjskih vprašanj delavcev zaposlenih v zasebnem sektorju«
Prosilci, ki želijo pridobiti stanovanjsko pravico nad navedenima druž-
benima stanovanjema morajo vložiti vlogo s potrebnimi potrdili (doka-
zili) na Samoupravno stanovanjsko skupnost občine Mozirje — komi-
siji za reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev zaposlenih v
zasebnem sektorju.

Na natečaj morajo zainteresenti predložiti:
— vlogo z opisom bivalnih razmer;
— potrdilo o osebnem dohodku vseh članov družine (skupnega gos-
podinjstva) za leto 1987;
— potrdilo o premoženjskem stanju in številu družinskih članov;
— potrdilo od kdaj zainteresent živi na območju občine Mozirje in od
kdaj je zaposlen v zasebnem sektorju.

Natečaj za pridobitev stanovanj traja do vključno 15. 7. 1988.
Vloge za priglasitev na natečaj, ki bodo na SSS občine Mozirje prispеле
po tem roku ne bodo upoštevane.
Vsa podrobnejša navodila o natečaju lahko zainteresenti dobijo v stro-
kovni službi Združenja obrtnikov Mozirje ali strokovni službi Samou-
pravne stanovanjske skupnosti občine Mozirje.

**CENJENE STRANKE OBVEŠČAMO,
DA ZARADI DOPUSTA
FRIZERSKI SALON
ANDREJA MELANŠEK OBRATUJE**

*od 24. junija do 5. julija od 13.00 do 20.00 ure
od 5. julija do 12. julija od 7.00 do 14.00 ure*

**REZERVACIJE SAMO OB SOBOTAH
na telefon 831-096**

SE PRIPOROČAMO

OBVESTILO

*Društvo upokojencev Ljubno
organizira izlet
Doberdob — Višarje.*

*Ob zadovoljivem številu prijavljenih
bo izlet 30. junija 1988 — odhod iz Ljubnega.*

Rok prijave je do 25. junija 1988.

*Prijave sprejemajo:
1. MAROVT Franjo, Ljubno 78
2. ŠTIGLIC Ana, Juvanje 8
3. BEZOVŠEK Rafael, Radmirje 44*

CINKARNA CELJE

Metalurško kemična industrija
Odbor za urejanje delovnih razmerij v TOZD

Kemija Mozirje
*objavlja naslednja
prosta dela in naloge:*

ĀZDELOVALEC BARV IN PREMAZOV

— 4 izvajalci
Pogoji za zasedbo so:
— kemijski procesničar
— 3 leta ustreznih delovnih izkušenj
— 2 meseca poizkusnega dela

VOZNIK VILIČARJA

— 2 izvajalca
Pogoji za zasedbo so:
— KV voznik viličarja
— 1 leto ustreznih delovnih izkušenj
— 2 meseca poizkusnega dela
— izpit za voznike strojne mehanizacije

OPRAVNIK NAPRAV ZA MEHANSKO OBDELAVO

— 2 izvajalca
Pogoji za zasedbo so:
— kemijski procesničar
— 1 leto ustreznih delovnih izkušenj
— 2 meseca poizkusnega dela

Delo združujemo za nedoločen čas. Kandidati naj pošljejo pismene pri-
jave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim opisom dosedanjih
del in nalog v 8 dneh po objavi na naslov:
CINKARNA CELJE, Kačrovska služba, Kidričeva 19, 63000
CELJE.
Prijavljene kandidate bomo obvestili o izbiri v roku 8 dni od dneva
sprejetja sklepa o opravljeni izbiri.

CINKARNA CELJE

Metalurško kemična industrija
Odbor za urejanje delovnih razmerij
v TOZD Kemija Mozirje
objavlja prosta dela in naloge

ČISTILKA

1 izvajalka, za nedoločen čas

Pogoji za zasedbo so:
— pomožna delavka
— 6 mesecev ustreznih delovnih izkušenj
— 2 meseca poizkusnega dela

Delo združujemo za nedoločen čas. Kandidati naj pošljejo pismene pri-
jave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim opisom dosedanjih
del in nalog v 8 dneh po objavi na naslov:
CINKARNA CELJE, Kadrovska služba, Kidričeva 19, 63000
CELJE.
Prijavljene kandidate bomo obvestili o izbiri v roku 8 dni od dneva
sprejetja sklepa o opravljeni izbiri.

Socialistična republika Slovenija

SKUPŠČINA OBČINE MOZIRJE

Komisija za izbor kandidatov za podelitev občinskih priznanj

POZIVA

*vse gospodarske in druge organizacije, delovne skupnosti, družbenopoli-
tične organizacije in društva, krajevne skupnosti ter posamezne občane
k vložitvi predloga za podelitev*

**OBČINSKIH PRIZNANJ
V LETU 1988**

Občinska priznanja so namenjena za izjemne dosežke s katerega koli
področja družbenih ali gospodarskih dejavnosti na območju občine
Mozirje.
Priznanja, ki se slovesno podeljujejo vsako leto na občinski praznik so
klasificirana po naslednjih stopnjah:
1. naziv častnega občana občine Mozirje
2. domicil občine Mozirje
3. zlata plaketa občine Mozirje
4. srebrna plaketa občine Mozirje
5. nagrada občine Mozirje
6. značka občine Mozirje.

Predlog za podelitev naziva častnega občana občine Mozirje daje
Občinska konferenca SZDL občine Mozirje.
Predlog za podelitev domicila občine Mozirje daje Občinski odbor
ZZB NOV občine Mozirje.
Predlog za podelitev zlate in srebrne plakete, nagrade in značke občine
Mozirje lahko da vsaka fizična ali pravna oseba občine Mozirje.
Komisija sprejema obrazložene predloge do 10. avgusta 1988 na nas-
lov: Skupščina občine Mozirje, komisija za izbiro kandidatov za podeli-
tev občinskih priznanj.

PREDSEDNIK KOMISIJE
Anton Vrhovnik, l. r.

**DRUŠTVO INVALIDOV
OBČINE MOZIRJE**

obvešča svoje člane o programu izletov in drugih prireditvah v letu 1988

1. Dne 9. julija izlet na relaciji Mozirje—Celje—Brežice—Pleter-
je—Bizeljsko—Kumrovec—Celje. Cena 16.000 do 18.000 din.
Odhod iz Mozirja ob 7. uri. Prijave do 30. junija poverjenikom.
2. Družabno srečanje v Kokarju—bife Emil (družabne igre, srečo-
lov) dne 23. julija. Lastna udeležba 6.000 din. Prijave do 7. julija.
3. Izlet na Gorenjsko dne 6. avgusta na relaciji: Mozirje—Kam-
nik—Kranj—Brezje—Begunje—Vrba—Bled—Bohinj. Cena
18.000 do 20.000 din. Prijave do 21. julija.
4. Izlet na Štajersko dne 24. sept. ali 8. okt. na relaciji Mozirje—Cel-
je—Maribor—Lenart—Negova—Gor. Radgona—Maribor—Ce-
lje. Cena 18.000 — 20.000. Prijave do 15. sept.
V ceni so zajeti: prevoz, kosilo in drugi stroški.
V slučaju bistvenih sprememb cen prevoza in kosila bo potrebno
doplačilo.
Interesenti se prijavite pri svojih poverjenikih v navedenih rokih.
Izlet bomo priredili samo ob polni zasedbi avtobusov.
5. Izlet v tujino — Italijo ali Avstrijo bi organizirali v mesecu septem-
bru ali v začetku oktobra — v okviru finančnih možnosti in na žel-
jo naših članov. Toliko v vednost.

Komisija za šport in
rekreacijo pri DI
Mozirje

6. Razstava ročnih del v oktobru v galeriji Mozirje. Pripravite svoje
ročne izdelke iz lesa, železa, gline, volne, slame, protja, kvačkanje,
pletenje, slike/gobeline in prijavite svojim poverjenikom **do 10.
sept.** Po razstavi se ročna dela vrnejo.

CENJENI KUPCI!

V SODELOVANJU S PROIZVAJALCI VAM V BLA-
GOVNICI LJUBNO V ČASU OD 5. 6. 1988 DO 25. 6. 1988

NUDIMO IZREDNO UGODEN NAKUP BLAGA Z MOŽ-
NOSTJO BREZOBRESTNEGA OBROČNEGA ODPLA-
ČILA.

INFORMACIJE: BLAGOVNICA LJUBNO (telefon:
840-020)

VARČEVALCI!

Radi bi vas seznanili z novostjo, ki jo imetnikom tekočih računov in
žiro računov nudi Ljubljanska banka Temeljna banka Velenje. To je
PISMO SODELOVANJA, ki omogoča hitro in enostavno plačilo
večjega števila položnic in temelji na obojstranskem zaupanju in
odgovornosti.

1. **Kje lahko dobite to pismo sodelovanja?**
Na vseh enotah Ljubljanske banke Temeljne banke Velenje.

2. **Kako poslovati s pismom?**
V ovojnico pisma odložite položnice (to lahko opravite doma ali v ba-
nki), katere želite plačati, na nalog za obremenitev vpišite oziroma
označite:
— številko vašega tekočega računa ali žiro računa, katerega bo banka
bremenila za skupni znesek položnic in obračunala provizijo
— podpis
Osnova identifikacije je podpis. Opozoriti vas želimo le na to, da mora
biti podpis enak kot ste ga deponirali v banki na podpisnem kartončku.

3. **Kako pismo izročiti banki?**
Pripravljen pismo boste izročili banki ali pa ga boste poslali po pošti.
Pri pošiljanju pisma sodelovanja vas želimo opozoriti še na to, da lahko
z navadno pošiljko brez doplačila, pošljete največ pet položnic.

4. **Kaj pa potrdila o plačilu?**
Banka bo plačila opravila isti dan, ko boste banki izročili pismo, oziro-
ma, ko ga bomo prejeli od pošte. Potrdila o vplačilu vam bomo še isti
oziroma najkasneje naslednji dan poslali po pošti.

5. **Ali je to vse?**
Skoraj vse — le na zagotovitev kritja na računu vas želimo še opozoriti,
ker v nasprotnem primeru banka plačila ne bo opravila.

6. **In še.....**
Pri poslovanju z banko verjetno naletite tudi na najrazličnejša vprašan-
ja, katera pa na bančnem okencu včasih ni prijetno razreševati. Taka
vprašanja, predloge, kritike ali pohvale odložite v pismo skupaj s po-
ložnicami ali samostojno. V nekaj dneh boste prejeli odgovor.

OBRTNO ZDRUŽENJE MOZIRJE

OBVESTILO

Obrtno združenje Mozirje je na svoji redni seji v mesecu aprilu obrav-
navalo izkoriščanje vodnih potencialov in možnosti graditve malih HE
na pritokih reke Savinje in Drete.

Obrtno združenje je skupno z elektrotehničnim društvom Celje prouči-
lo možnosti gradnje malih hidro elektrarn na neizkoriščenih lokacijah.
V kolikor imate obrtniki interes do sovlaganja ali investiranja v malo
HE, se prijavite na obrtno združenje Mozirje do 1. julija 1988.

Pred turističnimi prireditvami

Pred nami je turistična sezona. V njene tokove se vključujejo tudi naša turistična društva s svojimi prireditvami. Te se skozi poletje vrstijo eno za drugo. Organizatorji morajo vsako tako prireditev prijaviti pri Upravnih organih občine Mozirje, zato ne bo odveč, če organizatorje spomnimo na nekatere dolžnosti.

Javno prireditev je potrebno prijaviti najpozneje pet dni pred nameravano prireditvijo.

Organizator si mora glede neaktivnosti, ki se bodo odvijale na javnem shodu ali javni prireditvi pridobiti različna dovoljenja oziroma potrdila:

— če gre za javni shod ali prireditev na cesti, poprejšnje dovoljenje za ceste pristojne organizacije;

— če gre za javni shod ali prireditev, na kateri se prodajajo tudi živila zunaj poslovnih prostorov, dovoljenje, ki ga na podlagi 14. člena Zakona o zdravstvenem nadzorstvu nad živila (Uradni list SRS, št. 14/75) izda za gospodarstvo pristojni občinski upravni organ (po poprejšnjem soglasju sanitarne in veterinarske inšpekcije);

— če gre za javni shod ali prireditev in je potrebno v zvezi s tem postavitičasne objekte, potrdilo o prijavitvi po 62. členu Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor, ki ga izda Komite za vrsto okolja in urejanje prostora;

— druge listine, ki jih je glede na aktivnosti, ki se bodo odvijale na javnem shodu potrebno predložiti k vlogi za izdajo dovoljenja (igre na srečo).

V skladu s tarifno številko 7. tarife posebnega republiškega prometnega davka, ki je sestavni del zakona o posebnem republiškem prometnem davku (Uradni list SRS, št. 33/72 do 43/85), se od vstopnic za zabavne prireditve plačuje posebni republiški in občinski davek od plačil za storitve (razen za kulturno umetniške ali telesno vzgojne prireditve) in znaša 15% od vrednosti prodanih vstopnic. Pripominjamo, da v zakonu ni posebej navedeno,

kaj se šteje za vstopnico za zabavno prireditev, vendar pa je Republiška uprava za družbene prihodke podala stališče, da je značka, priponka ali drug podoben izdelek štet kot obliko vstopnice, če so značke, priponke itd. pogoj za vstop na prireditveni prostor.

Organizator mora zato najmanj v petih dneh pred prireditvijo predložiti občinski upravi za družbene prihodke vstopnice in žigosanje. Davek je dolžan plačati v 10 dneh po prireditvi, odmeri pa se na osnovi priloženih neprodanih vstopnic.

Evidentirane in žigosane vstopnice so tudi pogoj za zavarovanje prireditve proti atmosferskim padavinam, zavarovalna vsota pa je odvisna od števila vstopnic in njihove cene. Organizator mora prireditev zavarovati najkasneje 10 dni pred prireditvijo, v nasprotnem primeru zavarovanje ni možno. V slučaju odškodninskega zahtevka je pogoj za odškodnino pismeno potrdilo uprave za družbene prihodke o višini registriranih in prodanih vstopnic.

V postopku pridobivanja dovoljenj za organizacijo javnih shodov in prireditev so torej vključeni različni občinski upravni organi, ki v svoji pristojnosti odločajo o posameznih vprašanjih, zato je potrebno, da organizator pravočasno prične z akcijo pridobivanja dovoljenj, ki naj tudi njemu da čas za pravočasno ukrepanje in odpravo morebitnih pomanjkljivosti.

Za kontrolo izvajanja teh predpisov so zadolžene inšpekcijske službe Skupščine občine Mozirje in Postaja milice Mozirje.

UPRAVNI ORGANI SKUPŠČINE
OBČINE MOZIRJE

Turizem nas bogati

Slovenija

Podelitev priznanj ekipi Gorenje Glin Nazarje, ki je zmagala na občinskem tekmovanju v nujenju prve medicinske pomoči.

Prva medicinska pomoč

Oddelek za ljudsko obrambo Skupščine občine Mozirje je v sodelovanju z Občinskim odborom Rdečega križa Mozirje organiziral občinsko tekmovanje oziroma preverjanje znanja in usposobljenosti ekip prve medicinske pomoči civilne zaštite v občini Mozirje. Tekmovanja, ki je bilo 29. maja 1988 se je udeležilo 8 ekip iz Krajevskih skupnosti Mozirja, Nazarja, Šmartnega ob Dreti, Nove Štife, Solčave, Ljubno ob Savinji, Rečica ob Savinji in ekipa delovne organizacije GLIN — GORENJE NAZARJE. Največ znanja je pokazala ekipa prve medicinske pomoči delovne organizacije GLIN GORENJE Nazarje, drugouvrščena je bila ekipa Krajevne skupnosti Nazarje, tretja je bila ekipa Krajevne skupnosti Šmartno ob Dreti. Tudi ostale ekipe so bile dobro pripravljene, saj je bila razlika v točkah minimalna.

M. J.

Praznik Nazarij

Prebivci krajevne skupnosti Nazarje slavijo svoj praznik 12. junija v spomin na ta dan leta 1942, ko so številni fantje in moškeje tega področja odšli v partizane. Letos so svoj praznik obeležili v soboto, 11. junija, s slavnostno sejo skupščine krajevne skupnosti. S kulturnim sporedom so se izkazali otroci, šolarji in domači kulturniki, slavnostni govornik pa je bil predsednik sveta krajevne skupnosti Marjan Dobrovc.

Uspehov iz preteklega obdobja, delovne vneme in lepih obetov za v prihodnje ne manjka, seveda tudi ne nalog in želja, na slovesnosti pa so podelili tudi priznanja za prizadevno in uspešno delo na različnih področjih družbeno-političnega in družbenega življenja v krajevni skupnosti. Letos so jih prejeli Boštjan Cigale in Matjaž Krajner za delo v prosvetnem društvu Jelka in za vzdrževanje naprav v nazarskem delavskem domu, Miran Bele zavelik trud pri

izgradnji prizidka za delavsko univerzo pri nazarskem domu, dr. Franc Širko za prizadevanja pri gradnji prizidka k nazarskemu zdravstvenemu domu, Roman Grudnik za delo na športnem področju in članska desetina gasilskega društva Gorica ob Dreti.

V Nazarjah vsako leto na predlog potrošniškega sveta podeljujejo tudi posebno priznanje. To je »Rdeča vrtnica«, ki jo podeljujejo posameznikom za zgleden odnos do strank in prijaznost. Tokrat je to priznanje prejela Jožica Lekše, medicinska sestra iz nazarskega zdravstvenega doma za vzoren in prijazen odnos do vseh pacientov.

Svoj prispevek k slavi v nazarski krajevni skupnosti je dala tudi Trgovska delovna organizacija Savinja, ki je v prostorih nazarske trgovine v soboto jutraj odprla diskontno prodajalno in s tem ustregla željam in potrebam prebivalcev Nazarij in okolice.

J. P.

Lep uspeh ljubenskih kegljačev

Kegljanje si je tudi v naši občini že zdavnaj pridobilo domovinsko pravico. Tekmovanja so dokaj pogosta in tako se je oblikovalo tudi več tekmovalnih ekip. Ena izmed njih je tudi kegljaška ekipa, ki deluje v okviru Partizana Ljubno ob Savinji. Sezona, ki se je končala, je tej ekipi prinesla lep uspeh, saj so v tretji ligi celjske regije zasedli prvo mesto. In to že po samo dveh letih nastopanja v tej ligi. Naslednje leto jih tako čaka nastopanje v drugi regijski ligi. Kegljaško ekipo sestavljajo: Marko Kramer, Janez Tavčar, Jože Sušnik, Alojz Rigelnik, Franc Janež, Slavko Ermenc, Ciril Kaker, Alojz Kumprej in Marjan Kladnik. Ekipo vodi Izidor Matko, pri delu kluba pa veliko pomaga tudi Simon Podmeninšek.

Kegljanje ni poceni šport, zato imajo seveda tudi ljubenski kegljači stalne probleme s finančnimi sredstvi. Največ denarja si prislužijo sami (tako da pogozdujejo in prirejajo veselice), nekaj pa vsako leto primakne tudi Zveza telesnokulturnih organizacij občine Mozirje. Vse prevoze in tudi treninge si plačujejo sami. Zato je treningov premalo in kot so sami povedali, so imeli lani od vseh ekip v ligi najmanj treningov. Pa

so kljub temu v celi sezoni izgubili eno samo tekmo.

Tekmujejo na kegljišču v Mozirju, ki pa ga je potrebno pogostokrat popravljati in ne ustreza vsem pravilom. Zato menijo, da bi ga bilo potrebno preurediti in obnoviti, da se bodo lahko na njem odvijala regularna tekmovanja. Če se to ne bo zgodilo, bodo primorani tekmovati na kegljišču v Šoštanju, kar bi bila gotovo izguba za dolino, saj je kegljanje v naši občini vedno bolj popularno.

Pred dnevi so si nabavili tudi enotne trenerke. Nekaj sredstev za nakup je prispeval tudi obrtnik Niko Tesovnik, pri čigar gostilni je bilo tudi eno prvih kegljišč v naši občini.

V poletnih mesecih načrtujejo kegljaško tekmovanje v okviru Flosarskega bala. Vključujejo se tudi v delo v kraju, saj bodo ob Florjanskem balu zajezili Savinjo in sodelovali tudi pri drugih delih v zvezi s to turistično prireditvijo.

Sicer pa si člani prizadevajo za pomladitev iz lastnih vrst, da bi se ta športna zvrst še naprej razvijala.

RAJKO PINTAR

»Kaj veš o prometu«

Kolo je in bo priljubljeno prevozno sredstvo starejših, predvsem pa mladih ljudi. Vedno bolj je uporabljeno, saj se z njim prijetno in zdravo rekreiramo. Ta reakcija pa zahteva na žalost tudi človeška življenja. Na naših cestah ugasne vsako leto vse preveč mladih ljudi. Zato je potrebno mlade poučevati in jih seznanjati s prometnimi predpisi.

Ena pomembnejših nalog naših šol je izobraževanje učencev v tej smeri. Tisti, ki kažejo več veselja in zanimanja za to področje, pa se vključujejo na šolah v prometne krožke, ki delujejo vse leto. Tako se vsako leto osem najboljših učencev iz vsake popolne osnovne šole v občini pmeri v teoretičnem in praktičnem znanju.

Letos je bilo tekmovanje »Kaj veš o prometu« dobro organizirano pri Osnovni

šoli Šlandrove brigade na Ljubnem ob Savinji. Najboljši na tem tekmovanju je bil Dobrovc Tomaž iz Osnovne šole Mozirje, ki se je dne 23. 4. 1988 v Kranju pomeril z najboljšimi iz slovenskih občin. Tekmovalec, ki je predstavljal našo občino je osvojil odlično deveto mesto.

Za varno vožnjo je potrebno pravilno opremljeno kolo, zato osnovne šole v sodelovanju s SPV in po svojem programu skrbijo za večje znanje o prometnih predpisih, za pravilno opremljena kolesa in drugo. Več kot šole pa lahko naredijo starši, da bodo otroci varnejši na vse bolj prometnih cestah. Vsi jim pomagajmo! vsi skrbimo po svojih močeh, da bodo naši otroci varnejši na cestah in ne bo nedolžnih žrtev vedno večjega prometa.

M. Z.

Lokostrelsko tekmovanje

V soboto in nedeljo 7. in 8. maja je v Gornjem gradu potekala 6. tekma H+F. Kot zadnje tekme pred državnim prvenstvom, so se je udeležili številni privrženci lokostrelskega športa vseh starosti.

Najbolj smo se bali slabega vremena, vendar so bili vsi strahovi odveč. Vreme je bilo prekrasno, v nedeljo skoraj idealno za to zvrst športa — toplo, vendar brez sonca in kar je najpomembnejše, brez vetra.

Postavili smo dve progi. Krajšo, s 14 tarčami za pionirje ter daljšo z 28 tarčami za ostale tekmovalce. Daljšo progo smo postavili po precej razgibanem terenu, kar ji je dalo poseben čas.

Nekaj pojasnil o poteku tekmovanja za tiste, ki ta šport še ne poznajo. Progo, po kateri je postavljeno 28 tarč, obkrožijo tekmovalci v skupinah. Vsako skupino sestavljajo običajno štirje tekmovalci iz različnih klubov. Vsaka skupina vodi tudi svoj zapisnik. Tekmovalci streljajo na vsako tarčo z mest, ki so označena s količki. Prvi dan tekmovanja razdalje niso znane in jih mora vsak tekmovalec sam oceniti, medtem ko drugi dan tekmovanja tekmovalci razdalje poznajo. Se nekaj o razdaljah, s katerih streljajo prvi dan od 5 m do 50 m, drugi dan pa je največja razdalja 60 m. Primeren pa so tudi velikosti lic — najmanjše imajo premer 15 cm, največje pa 60 cm.

Zmagovalci v posameznih kategorijah 6 tekme H+F v Gornjem gradu:

— člani instinktivno: Prelovec Valentin (Ankaran)
prosto: Rosa Vlado (Ankaran)
compaund instinktivno: Leban Vinko (Tolmjin)
prosto: Čuš Nikolas (Šenčur)
— članice instinktivno: Čavničar Marinka (Gornji grad)
— mladinci instinktivno: Ves Simon (Mengeš)
prosto: Presečnik Janez (Gornji grad)
— pionirji instinktivno: Filač Nenad (Gornji grad)
prosto: Stefančič Matej
Vidnejše uvrstitve ostalih naših:
— člani instinktivno: Kranjc Žare 3. mesto
— članice: Fale Simona 3. mesto, Žerovnik Julija 2. mesto
— pionirji: Čavničar Katja 2. mesto
— mladinci prosto: Majko Vojko 2. mesto

Na koncu pa bi se še v imenu LK Gornji grad rada zahvalila vsem, ki so pomagali, da je tekma tako lepo uspela, še posebej pa naslednjim tovarišem: Rifelj Tonju, Štiglic Janiju, Mikek Ivanu, Slatinšek Mirku in Jazbec Branetu.

TATJANA BEZOVŠEK

Vojvodinski pionirji v Lučah

Učenci Osnovne šole Blaža Arnič iz Luč so dva dni gostili 10 pionirjev iz vojvodinskega mesteca Titel, ki so bili gostje letošnjega shoda slovenskih pionirjev v Zalcu. Za vojvodinske pionirje je bil obisk enkratno doživetje, saj se je večina prvič znašla v gorskem svetu. Še posebej so uživali na Golteh, ko so se imeli priložnost peljati tudi s sedežnico. Posebej jih je na Golteh zanimala športna hišica za smučarska tekmovanja. Seveda pa jim ni šlo v račun, da si smučarji upajo smučati po takih strminah.

Vojvodinski pionirji so si ogledali tudi Savinjski gaj, Logarsko dolino, obiskali pa so tudi vojake v Logarski dolini.

Lučki pionirji so jim pripravili pristrčen sprejem s kulturnim programom, naslednji dan pa so jih tudi spremili na shod pionirjev v Zalec.

Celotno gostovanje vojvodinskih pionirjev je organizirala Občinska zveza prijateljev mladine.

Zapišimo še to, da nihče od vojvodinskih gostov ni dobil višinske bolezni, čeprav je največja višina, kot so sami rekli, pri njih, če stopiš na lubenico.

RAJKO PINTAR

Še so dobri ljudje

V noči iz drugega na tretji april je minilo eno leto, ko nam je do tal pogorela domačija in smo tako čez noč ostali brez vsega.

Neizmerno žalost, jezo in obup, ki smo ga takrat doživljali, ko smo gledali, kako nam plameni požirajo vse, se ne da izraziti.

Ko smo že mislili, da je vsega konec, pa so nam na pomoč priskočili ljudje. Najprej gasilci, ki so poskusili rešiti kar se je rešiti še dalo. S tem so izpostavljali tudi svoja življenja, kajti hiša se je podirala, kot bi bila narejena iz kart. Takoj pa so na pomoč prišli tudi sosede Lamprečniki, ki so nam ponudili prvo prenočišče in obleko, kajti ostali smo brez vsega.

Nato pa je iz dneva v dan prihajala pomoč od vseh. Pomagala je krajevna skupnost Gornji grad, delovne organizacije, Rdeči križ in posamezniki.

Vsi so nam nesebično pomagali: eni z denarno pomočjo, drugi z materialom in s koristnimi nasveti, bodrilnimi besedami.

Takrat smo spoznali, kaj v resnici pomeni rek iz starih časov: »V nesreči spoznaš prijatelja«.

Danes, ko je leto naokoli, ko je hiša pod streho in opremljena z najnovejšim pohištvo, ki omogoča bivanje v njej, bi se radi zahvalili vsem, ki so nam takrat tako nesebično pomagali v nesreči.

Vsi, ki ste kakorkoli pomagali vedite, da ste vedno dobrodošli na naši kmetiji. Še enkrat iskrena hvala.

Družina Mavrič

Mladi so se pomerili tudi v gašenju z vedrovko.

Franju v spomin

Smrt je iztrgala iz naše središne pokončnega in ponosnega človeka, človeka odločnih dejanj in pravičnega ravnanja. Franjo Kaiser je v svojem 69. letu umrl.

Poznali smo ga po njegovih neizčrpnih sposobnostih, občudovali njegovo delovno voljo, poznali širokosrčnost, ko je šlo za podpiranje raznih društvenih dejavnosti. Med čebelarji je bil znan kot napreden ljubitelj te dejavnosti, med tehnično razgledanimi pa kot izumitelj in neurtudni iskalec novih izboljšav na različnih področjih. Njegove tehnične sposobnosti so prerastle običajne okvire zato je vedno znova presenečal svojo okolico z velikim znanjem, žal pa prav temu nismo znali v zadostni meri prisluhniti. Če kaj, potem je prav to pokojnega Kaiserja prizadevalo. Saj, v njem je prevladoval duh pra-

vičnosti in bolele so ga vsakršne krivice do soljudi, pa tudi do njegovega dela. Še v zadnjih letih je kljub zdravstvenim težavam s katerimi se je srečeval, vedno našel čas za razgovor z nekom, ki je potreboval njegov nasvet ali njegovo pomoč. Tudi v tem je bila poudarjena veličina njegove osebnosti.

Franjo Kaiser je bil vse življenje zaverovan v naravo in njene skrivnosti. Iz nje je črpal svojo ustvarjalno in sploh delovno moč, zato jo je nadvse spoštoval in jo želel ohranjati takšno, kakršna je in je bila. Nasprotno val je grobim posegom v njeno nederje in se vedno znova postavljaj na stališče, da za ohranitev okolja premalo storimo in da nas ta skrb premalo osvešča.

Že januarja leta 1942 je našel pot med pohorske partizane in se potem boril v različnih enotah vse do osvoboditve. Za svoje vojaško prizadevanje je že med vojno dobil najvišja odličja, od reda za hrabrost do reda zaslug za narod. Bil je tudi rezervni major JLA.

Če je Kaiserjev medvojni čas potekal v predanosti do boja za narodovo svobodo, je njegov povojni čas izpolnjeval željo po lepšem življenju vseh dobrih ljudi. Skratka ostal je zvest svojim načelom, ostal je do zadnjega zaveden sin svojega ljubljene naroda.

Naj ostane v našem spominu kot veder, delaven, priljuden in velik človek.

A. VIDEČNIK

Ljubenski kegljači

Domače zdravilstvo

Ljudje so si od nekdaj znali pomagati pri raznih nezgodah, to so storili z medsebojno pomočjo. Ko pa je nekdo zbolel in zdravnika ni bilo pri roki, so poiskali ljudi iz svoje okolice, ki so se spoznali na zdravljenje z zelišči in tudi sicer na razne načine. Ob tem je treba poudariti, da so še v prejšnjem stoletju bili le redko kje strokovno usposobljeni zdravniki, tako za zdravljenje ljudi, kot za zdravljenje živali. Večji kraji so šele proti koncu 20. stoletja dobili zdravnike, največkrat »kirurge«, ti so sicer imeli izobrazbo rano-celnika, niso pa bili doktorji zdravilstva. Za živinozdravnike je bilo marsikje še težje. Še pomnijo stari ljudje čase, ko je prvi veterinar bil v Zalcu.

Upoštevalej takšno stanje in pa še prav posebno oddaljenost kmetij od središč, posebno še nedostopnost v zimskem času, potem nam je jasno, da so ljudje v boleznih iskali pomoči po domačih običajih.

Zdravljenje zobne gnilobe.

Bolečine obolenih zob so lahko včasih kar neznosne. Res je, da so

pregnati iz bolnega zoba »črve«. Bolnikov torej ni manjkalo, saj so k Andrejčkovi hodili ljudje celo s Kranjskega. Seveda so taki domači zdravniki skrbno čuvali tajno zdravljenja. Pa vendar, ljudje so doživljali postopek in ugotovili tudi zelišče, ki je bilo posređi. To se je imenovalo »zobnik«, ki je v obliki malega grma rastlo na vrtu Andrejčkovke v Potoku. Rastlina je imela podolgovate temnozelenne liste, na vrhu grma pa semenje, ki je služilo za zdravljenje gnilobe.

Pa opišimo način zdravljenja oziroma zakuhanja zob. Andrejčkovka je uporabljala glinast lonec kakih treh litrov vsebine. Na dnu lonca je bila mala luknja, ob strani pa malo večja. Na delu starega srpa je bilo položeno semenje zobnika, prej pa se je srp v štedilniku temeljito ožaril, da je seme pričelo tleti. Dim se je valil skozi odprtino na dnu lonca, ki je bil položen na odprtino, tako je dno z luknjico bilo na vrhu in na njo je moral bolnik nastaviti usta in vdihavati dim zobnikovega tlečega semena. Šlo je torej za neke vrste inhalacijo. To vdihavanje je trajalo različno dolgo, pač verjetno glede na samo gnilobo. Ljudje so trdili, da so črvi iz zoba odstranjeni in ta je nehal boleti. Verjetno je res šlo za učinek semenjega dima na gnilobo, da so bolečine prenehale. Seveda pa ni izročila o kakšnih neugodnih posledicah takega posega.

Andrejčkovka ni zahtevala plačila, čeprav so bolniki radi kaj odšteli za nudeno pomoč. Bila je baje zelo zanimiva ženska dobre volje in zelo bistra. Imela je malo kmetijo in kot se je spominjajo, je vse do pozne starosti pridno vlekla pipo in njuhala tobak. Rada je tudi igrala karte, pa seveda bolj za veselje, kot za denar. Dočakala je visoko starost 95 let.

In končno tudi to, če se je v gozdu zgodila kakšna nesreča, da se je kdo usekal ali je kako drugače zadobil rano, je bilo pogosto, da so ponesrečenca prinesli k Andrejčkovki. Ta je na rano položila sveže goveje blato in jo trdno zavezala. Zavoja ni smel nihče sam sneti, saj je po določenem času hotela sama videti kako se celi in če je v redu. Ljudje v Potoku še pomijo primere, ko so kakšnega poškodovanca prinesli k Andrejčkovki, da ga je povežala.

Zvinozdravstvo

Z zdravljenjem živine so se nekoč ukvarjali tudi podkovski kovači, seveda le nekateri, saj so v podkovskih šolah marsikaj učili o živinozdravstvu. Seveda pa se je ta veda prenašala iz roda v rod. Glede uspešnosti na tem polju je bil v dolini zelo znan Ferdinand

Weiss v Spodnjih Krašah. Bil je sicer kmet, ki je osnovne vede o živinozdravstvu dobil od svojega starega očeta, ta se je ukvarjal s tem delom v Šmartnem ob Paki. Tako se je že v mladih letih posvetil branju knjig o živinozdravstvu, baje je cele noči bral strokovne knjige in se tako marsikaj naučil. Sicer pa je slovel med ljudmi kot trezen in resen človek, zato so mu tudi zelo zaupali.

Nekoč, pred prvo svetovno vojno, se je lotil zdravljenja konja nazarske graščine, čeprav ga je živinozdravnik iz Zalca že odpisal. To mu je prineslo zdravo z živinozdravnikom, ki se je še poglobila, ko je na tak način ozdravil kravo pri Bohaču v Nazarjah. Prišlo je do ovadbe in Weiss je moral plačati globoko za nedovoljeno izvajanje zdravljenja živine. Gornjegrajski veterinar ga je tik pred prvo svetovno vojno nagovoril, da je opravil izpit za kasitriranje živali in si tako pridobil ta poklic. Ker se je v času med obema vojnama z sreskim veterinarjem dobro razumel, je lahko vsestransko delal. In kot se spominjajo ljudje, je bil zelo uspešen. Med zadnjo vojno v dolini ni bilo veterinarja, ker so Nemci ubili gornjegrajskega. Tedaj so ljudje še bolj množično iskali pomoči pri Weissu, ki je medtem že usposobil svoja dva sinova za posel kastracije.

Pregledna karta občine Mozirje

Razveseljivo je, da je konec prejšnjega leta Geodetska uprava Skupščine občine Mozirje izdala in založila že drugo, dopolnjeno izdajo pregledne karte občine Mozirje v merilu 1 : 50.000. Prvo izdajo smo dobili leta 1980.

Po Atlasu Slovenije, ki je izšel predlanskim, se je zdelo nekaterim izdajanjem zemljevidov določenih področij že kar odveč; izkušnje pa kažejo, da je atlas preveč nepriročen za opazovanje manjših predelov. Na srečo pregledni zemljevidi izhajajo še naprej (in to ne le planinski), kar kaže, da je potreba po njih velika in da lahko prinašajo popravke in izboljšave — drugo vprašanje je seveda, če to možnost izkoristijo.

Zemljevid meri 73 cm x 59 cm in je zložen prav priročne velikosti. Ob karti imamo nepopolno legendo, na hrbtni strani zemljevida pa je nepodpisano besedilo o Zgornji Savinjski dolini, torej o občini Mozirje, ki ga je pred desetimi leti za knjižico Po Gornji Savinjski dolini napisal Aleksander Videčnik. Ob besedilu so natisnjene še pomembnejše telefonske številke iz moziške občine, ki pa so izbrane malo čudno. (Od zdravstvenih domov je naveden le moziški, od delovnih organizacij pa samo tiste iz Mozirja in Nazarja. Za to priložnost je pokvarjeno tudi ime Zgornjesavinjska kmetijska zadruga (in sicer v Gornjesavinjski zadruga.) Na obrisu Slovenije so vrisane meje moziške občine, česar v prejšnji izdaji sploh ni bilo.

Kot se danes spominja sin Alojz, je oče uporabljal pri zdravljenju živali v glavnem zelišča. Pozneje pa je dobival zdravila tudi iz lekarn, med zadnjo vojno pa se je oskrboval z njimi iz Celja.

Se danes so pri hiši Weissovih razne knjige, med zanimivosti spadata gotovo: Zvinozdravstvo dr. Simona Strupija, natisnjeno pri Blasnikovih naslednikih v Ljubljani 1885 in dr. Janeza Bleiweisa Nauk kako pomagati živini o porodu, iz leta 1887. Stevilne knjige so žal prišle v tuje roke, potoži sin Alojz, tudi te bi pomenile lep spomin na očeta, ki je bil vsestransko ugleden in je nudil pomoč kjer je le mogel. Kot vedo povedati ljudje, ki so starega Weissa poznali, je žival že na pogled prečnil in kmalu ugotovil kaj je vzrok bolelosti. Weiss je marsikaj temeljito proučil kakšno knjigo, prej ko se je odločil za poseg oziroma zdravilo.

Ko je prišla med zadnjo vojno v naše kraje IX. divizija, je bil poklican v Bele vode, kjer je zdravil ranjene in bolne konje na domačiji Počivalnik.

Pred prvo svetovno vojno in še po njej je Weiss veliko prehodil, saj so ga klicali od blizu in daleč. Potem si je kupil kolo in tako je bilo že lažje obvladati daljave. Delal je vse do svojega 81. leta starosti.

A. Videčnik

Marija Bitenc-Andrejčkovka v krogu svoje družine okoli leta 1935. Sedi prva z desne.

Veterinarsko dežurstvo

20. 6. do 26. 6. Kralj Ciril, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-112
27. 6. do 3. 7. Šturm Bojan, dipl. vet. Ljubija, tel. 831-017, 857-722
4. 7. do 10. 7. Zagožen Drago, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-179
11. 7. do 17. 7. Lešnik Marjan, dipl. vet. Ljubija, tel. 831-219
18. 7. do 24. 7. Kralj Ciril, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-112

Dežurna služba Elektro Celja nadzorništvo Nazarje za mesec julij 88

Od 27. 6. do 3. 7. Lever Peter, Paška vas tel. 884-150
Od 4. 7. do 10. 7. Tratnik Franc, Pusto polje tel. 831-263
Od 11. 7. do 17. 7. Lever Peter, Paška vas tel. 884-150
Od 18. 7. do 24. 7. Jerar Franc, Prinova tel. 831-910
Od 25. 7. do 31. 7. Marolt Marko, Mozirje tel. 831-877

Kino »Dom« Mozirje v juliju

2. 3. EKSPERIMENT—PHILADELPHIA — ameriški film — znanstveno-fant.

Glavne vloge: Michael Pare, Nancy Allen
5. SPECIJALISTI — francoski film — kriminalni
Glavne vloge: Bernard Giradeau, Gerard Lanvin
7. ŠAKALI—AMERIŠKA PRAVICA — ameriški film — avanturistični
Glavne vloge: Wilford Brimley, Jack Lucarelli
9. 10. NORA ZABAVA V EVROPI — ameriški film — komedija
Glavne vloge: Chevy Chase, Jason Lively
12. BUJENJE POLETJA — ameriški film — komedija
Glavne vloge: David Knell, Steve Basset
14. STIRI PESTI PROTI RIU — italijanski film — komedija
Glavne vloge: Terence Hill, Bud Spencer
16. 17. BOŽJI OKLOP — Hongkong — akcijski
Glavne vloge: Jackie Chan, Alan Tam
19. LETO ZMAJA — ameriški film — akcijski
Glavne vloge: Mickey Rourke, John Lone, Ariane
21. ZANKA — ameriški film — akcijski
Glavne vloge: Clint Eastwood, Genevieve Bujold
23. 24. OBUPNO IŠČEM SUZANO — ameriški film — komedija
Glavne vloge: Rosanna Arquette, Madonna
26. DIRKA ZA ČASOM — angleški film — komedija
Glavne vloge: John Cleese, Alison Steadman
28. PRIČA — ameriški film — triler
Glavne vloge: Harrison Ford, Kelly McGillis
30. 31. VOJNA AKADEMIJA — ameriški film — komedija
Glavne vloge: Tim Matheson, Dan Menahan

Kino »Jelka« Nazarje v juliju

2-3 PREGANJANJE DUHOV, ameriški film — kriminalka
6 BITI ALI NE BITI, ameriški film — komedija
9-10 DUKATA HARIS, avstralski film — vojni
13 POTOVANJE OKOLI SVETA, jugoslovanski film — zabavni
16-17 ŽIVLJENJA SO V VPRAŠANJU, ameriški film — grozljivka
20 KALIGULINOVI UJETNIKI, italijanski film — erotični
23-24 ODISEJA V VESOLJU 2010, ameriški film — znanstveno-fantastični
27 ŽRELO 3—D, ameriški film — avanturistični
30-31 POLKOVNIK REDL, ameriški film — vojni

Kino Gornji grad v juliju

2. — 3. 7. 88 GOLA PEST, karate
6. 7. 88 MEČ, KI PRINAŠA SMRT, avanturistični
9. — 10. 7. 88 PLATOON — VOD SMRTI,
13. 7. 88 PSIHO II., grozljivka
16. — 17. 7. 88 MASČEVANJE PERNATE KAČE, komedija
20. 7. 88 VOJAK IZGUBLJENEGA SVETA, avanturistični
23. — 24. 7. 88 POČASNI KONZUL, triler
27. 7. 88 PET ZMAJEVIH KREMLJEV, karate
30. — 31. 7. 88 SUPERGIRL, avanturistični

Nove knjige v knjižnici Mozirje

I. LEPOSLOVJE Zbirka Uspešnice Prešernove družbe: Saint-Exupery: Bojni pilot, Ingolič: Družinski festival, Parise: Lepi Kaplan, Simenon: Slep potnik, Walsh: Mora na Manhatnu, London: Zgodbe s severa in juga, Sveta si zemlja (pesniška zbirka), Malenšek: Marčni veter, Pečjak: Socializem v kozji vasi, Tomšič: Kafa, Moškrič: Venec slovenske dramatike, Dickey: Odršitev, Rudolf: Zvestoba, Simmel: Tistih v temi ne vidimo, Sinjanski: Lahko noč, King: Cuyo, Vipotnik: Druga stran medalje, Ameriška metafizika, Javorov hudič, Kolmanič: Sadovi ranih cvetov, Zbirka Ameriški roman: Wilson: Anglosaško vedenje, Waugh: Vnovič v Birdseheadu, Foster: Potovanje v Indijo, Snow: Hodniki oblasti, Woolf: K svetliniku, Greene: Oblast in slava

II. STROKOVNA LITERATURA: Trobišč: Napačno razumljeni moški, Petrič: Od cesarja do voditelja, Caselli: Življenje skozi stoletja, Dnevnik cesarja Marka Avrelija, Predsokratiki, Platon: Poslednji dnevi Sokrata, Bernik: Slovenska vojna proza 1941—80, Golob: Posiljeni leseni stropi na Slovenskem do sredine 18. stol., Zbirka Sprehodi v naravo: Zei: Življenje v morju, Lippert: Travnške rastline, Nicolai: Ujede in sove, Hochleitner: Rudnine, Dierl: Metulji, Aljančič: Kraški svet

Savinjske NOVICE

»Savinjske novice« izhajajo mesečno — Izdaja SZDL občine Mozirje — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Rajko Pintar — Tajnica urednika Mija Pavlin — Fotograf-ske priprava Ciril Sem — Uredništvo in uprava: OK SZDL Mozirje, telefon (063) 831-850 — Žiro račun pri SDK ekspozitura Mozirje, številka: 52810-678-54000 — Savinjske novice, glasilo SO Mozirje — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 10. v mesecu — Stavke, filmi in prelom DIC, toz Grafika Novo mesto — Tisk na rotaciji Ljudske pravice v Ljubljani — Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.

Iz dnevniških zapisov nadvojvode Janeza

(1. del)

Naša dolina je med obiskovalci z začetka 19. stoletja pritegnila tudi pozornost nadvojvode Janeza, brata takratnega avstrijskega cesarja Franca I. Po zdravljenju v Rogaschi Slatini leta 1810 se je namreč z nekaj spremljevalci odpravil prek Podčetrtna, Planine pri Sevnici, Jurklostra, Laškega, Savinjske doline pri Celju, Dobrne in (Titovega) Velenja v Zgornjo Savinjsko dolino vse do Solčave. Ker je na tem svojem popotovanju pisal dnevnik, si lahko preberemo, kaj se je nadvojvodi Janezu zdelo zanimivo pri nas pred skoraj 180 leti.

Nadvojvoda Janez Avstrijski (1782—1859) je po mladostnih vojaških neuspehih (leta 1800 in 1809) prišel na dunajskem dvoru v zamero. Njegov starejši brat, po poklicu cesar, mu je odvzel pravico, da se vtika v vodenje države in v zunajo politiko, pustil pa mu je odgovornost in zadolžitev za državni utrdbeni in obrambni sistem. Pri pravljanju te dolžnosti je nadvojvoda spoznal in vzljubil zlasti gorski svet. Našel je stik s pastirji in kmeti, bil je zavzet za nove ideje, imel je smisel za zgodovino in bil zagret za vse pojave ljudske kulture. Svoje izredne sposobnosti je posvetil svojim nagnjenjem, delo pa kot zasebnik v celoti štajerski deželi. Leta 1811 je v Gradcu ustanovil muzej (po njem je kmalu dobil ime Joanej), s čimer je dal deželi znanstveno in kulturno središče.

Za slovenski del Štajerske je pomemben predvsem kot začetnik zbiranja podatkov o njej. Za posamezne kraje (z današnje slovenskega ozemlja jih je nad 500!) je razposlal več vprašalnic, ki so zahtevale »statistično-topografske« odgovore o njih. Odgovori nam danes pričajo o načinu življenja v prvi polovici prejšnjega stoletja in o takratnem stanju materialno in duhovnokulturne zavesti na slovenskem Štajerskem. (Topografske podatke po odgovorih na vprašalnice nadvojvode Janeza in Georga Götha pravkar (v slovensčini) objavljaja Niko Kuret; izšla sta že prva dva snopiča. Po podatkih iz tega dela je napisan pričujoči uvod.)

Kot že rečeno, je nadvojvoda Janez pomemben tudi kot opazovalec in opisovalec krajev slovenske Štajerske na popotovanjih v letih 1810, 1811 in 1812. Njegovo zanimanje za naše kraje je gotovo povezano z nastankom Ilirskih provinc leta 1809, ki so bile francoske vse do leta 1813. Tedaj je bila namreč štajersko-kranjska dežela meja tudi državna, torej so bili naši kraji tako rekoč obmejni. (To je mogoče zaslediti tudi v nadvojvodovih zapisih.)

Dnevniške zapise nadvojvode Janeza je leta 1912 v Gradcu (z naslovom Erzherzog Johanns Tagebuchaufzeichnungen) v nemščini izdal Anton Schlossar, ki je posodobil nadvojvodov nemški pravopis in

očitno tudi oblike nekaterih krajevnih imen. Odloček, ki govori o naših krajih, je s strani 69-74. Na eni or risb slikarja Karla Russa — v knjigi so objavljene vsega štiri — je prikazan Gornji Grad, na drugi pa Solčava.

V nadaljevanjih si bomo torej lahko prebrali, kaj je leta 1810 videl pri nas nadvojvoda Janez omembe vrednega. V opombah na koncu so navedena krajevna imena iz izvornika ter nadvojvodove in Schlossarjeve opombe, kar je vsakič navedeno, in moja pojasnila. Med posebnimi oklepaji v besedilu so moji, torej prevajalčevi virviki. Nadvojvodov naštevni slog je kljub suhoparnosti ohranjen.

(20. julij 1810): Iz Šoštanja (1) takoj čez visok Paški Vrh (2), pelješ se poldrugo uro, dokler ne dosežem onstranske globine pri gradu Pakenštajn (3). Od tod se pelješ čez potok Paka (4), kar je ob dežju nevarno. Ozreš se lahko proti spodnji Savinjski dolini (5); severno je gozdnata Gora Oljka (6) s cerkvijo. Greš ob Savinji (7) in sledi Letuš (8), majhen kraj. So teska, nato pa se dolina odprte, krasna tla in okolica Mozirja (9), obdelovalna zemlja, gornjegrajske planine (10). Sneg v ozadju. Kmalu se dolina spet zoži, greš ob Savinji, samostan Nazarje (11) in pod njim na lepem kraju Vrbovec (12). Na drugi strani največja kotlina (13). Na jugu visoki gozdnati hribi proti Kranjski, na severu že Predalpe (14); na zahodu je

dolina široka uro hoda in zelo dolga. V sredi leži na severnih obronkih Rečica (15), majhen trg, potem Prihova (16), Šentjanž (17), za njim Sv. Ksaverij (18), solčavske in ljubenske planine (19), dva grebena, marljivo obdelana, lepe hiše, ki pričajo o blagostanju. Lepi ljudje. Pri Radmirju (20) greš čez Savinjo, potem čez Straže (21) in skozi gozd v eni uri v ozko gornjegrajsko dolino (22). Do tja me je spremljala ploha; bil sem vesel, da sem doma. Kako daleč je od tod do Solčave (23), nisem izvedel.

OPOMBE: (1) V izvorniku: Schönstein. — (2) V izvorniku: Pakberg. — (3) V izvorniku: Pakenstein. V Šmartnem ob Paki. — (4) V izvorniku: Pakbach. — (5) V izvorniku: in das untere Sanntal. — (6) V izvorniku: Ölberg. — (7) V izvorniku: Sann. — (8) V izvorniku: Letisok. — (9) V izvorniku: Prasberg. — (10) V izvorniku: Altenburg. — (13) Ni mi jasno, kaj je nadvojvoda Janez mislil s tem. Morda le na Zadrecjo dolino? — (14) V izvorniku: Voralpen. — (15) V izvorniku: Riez. — (16) V izvorniku: Prihova. — (17) V izvorniku: St. Johann. — (18) V izvorniku: St. Xaveri. — (19) V izvorniku: Sulzbacher, Laufener Alpen. — (20) V izvorniku: Frattmannsdorf. — (21) V izvorniku: Xaveriberg. Dobesedno torej Ksaverjev (ali Ksaverski) hrib. — (22) V izvorniku: das Oberburger Tal. — (23) V izvorniku: Sulzbach.

Uvod, prevod in opombe Peter Weiss